

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan zvečer, izkusi se čisto iz pravnike, ter vaju po pošti prejemati na avstro-ogrske dežele na vsa leta 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom na vsa leta 24 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 2 K. Kdor hoče sam poslati, plača na vsa leta 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, na en mesec 1 K 50 h. — Za tuje dežele tebiče več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez izločene vsotiljave naročnine se ne obračuna. — Za ostanila se plačuje od potrošene peti-vrste po 12 h, če se osnanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Doplati naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Kneževih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadst. upravnništvo pa v pritličju. — Upravnništvo naj se blagoveliče pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnništva telefon št. 35.

Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu.

(Napisal dr. Konrad Vodusek.)

V. Račun o dobičku in izgubi tržaške zavarovalnice izkazuje za l. 1905 nepokriti nedostatek 280 311 K 42 v, tako znaša k l. 1904 nepokritim nedostatom po 1,271.887 K 10 v, skupaj nepokritih 1,552.198 K 52 v.

Take se tedaj tržaška zavarovalnica glede pasivnosti pridružuje vsem ostalim avstrijskim zavarovalnicam, izvzemši graško (in menda ne solno-graško) zavarovalnico, ki je edina l. 1905 zaključila s prebitkom po 0.22 milijona kron. Ves nepokriti nedostatek avstrijskih zavarovalnic znaša za l. 1905 4.98 milijonov kron, medtem ko je l. 1904. 5.7, leta 1903 10.5 milijonov kron.

To stereotipno pasivnost in te strahovito narasle pomanjkljave pa si moramo seveda razlagati iz sistema pokritvenih glavnice, ki je dandanes v rabi. Po tem sistemu se v vsakoletni obratni račun pod „dati“ vstavijo za vse dne 31. decembra dotičnega leta v izplačevanje dospele rente glasom § 39. statuta zavarovalno-tehnično izračunane pokritvene glavnice. Vsota vseh teh glavnice znaša v računu za l. 1905 5.873.880 K 9 v. Nedostatek poprejšnjega leta se vstavi kot prva točka pod „dati“. Pod „imeti“ pa se uvrsti vsota pokritvenih glavnice za vse 31. decembra poprejšnjega leta dospele rente. Tako se seveda z ozirom drugih učinkovitih postavk obratnega računa izračuna nepokriti nedostatek računskega leta, ki se prišteje k primanjkljaju, oziroma nedostatu poprejšnjega leta, kakor smo to navedli uvodoma za tržaško zavarovalnico.

Zoper ta sistem pokritvenih glavnice (Kapitaldeckungssystem), se oglašajo vedno hujši pomisleki in protesti. Bistvo tega sistema je po

drugi strani seveda tudi plačevanje zavarovalnin v premijah (Prämien-system), to je v zavarovalnih prispevkih, ki se dandanes za tržaško zavarovalnico računajo in določajo po tarifi, odobrenem z ministerijalnim odlokom z dne 30. decembra 1899. št. 42.249, veljavnim od 1. januarja leta 1900 dalje. Ta sistem se hoče nadomestiti s sistemom naklad (Umlage-verfahren), po katerem se bodo vsi izdatki zavarovalnice v enem letu naložili v prihodnjem letu na vse zavarovanju podvržene obrate, dotlej pa založili z lastnim premoženjem zavarovalnice.

Pa tudi ta sistem ima svoje slabe strani in zlasti prehodna doba bi bila dolga križeva pot za vse sedaj pasivne zavarovalnice. Vendar bi se na ta način odpravili „nepokriti nedostatk“, ki znašajo dandanes skoro šest milijonov kron. Če bi danes — recimo — morale iz tega ali onega vzroka likvidirati vse zavarovalnice, kdo bi plačal ta nedostatek 6 milijonov? Zavarovalnice najbrž ne, ker jih nimajo, država pa tudi ne, ker ni nikjer in nikakor zavezana v tako plačilo!

O tem bi pisali lahko na dolgo in široko. Pa upajmo, da se bode vladni načrt glede reforme bolniškega in nezgodnega zavarovanja prebudil v najkrajšem času iz svojega spanja; saj že dve leti sedaj počiva in čaka na odrešenje!

Tržaška zavarovalnica je imela ob koncu l. 1905 v svoji bilanci aktiv v skupnem znesku 5,503.269 K 37 h, med tem ko so njena pasiva znašala 7,055.467 K 89 h. Nepokriti presežek pasiv smo že navedli zgoraj. Zanimivo je, da ima tržaška zavarovalnica pri „Kreditu“, to je pri zadružnici kreditnega zavoda naložene gotovine 135.692 K. Še bolj zanimivo je, da ima svoje vrednostne papirje, katerih bilančna vrednost je ob koncu računskega leta 1905 znašala 1,905.335 K 70 h, s tekočimi obrestmi vred 1,936.663 K 37 h, najbrž deponirane

tudi pri „Kreditu“. Tega sicer ne povzamemo iz poročila, dasi bi radi vedeli, kako se vrši ves ta k ntokor-rent — in depot-račun s filijalko kreditnega zavoda v Trstu. V tem oziru pogrešamo potrebnih podatkov v poročilu, zlasti ker kurzna izguba pri vrednostnih papirjih notira v obratnem računu za leto 1905 s precejšnjo vsoto po 4490 K in rezerva za kurzne razlike po 15.498 K 45 h.

Tržaška zavarovalnica pa ima tudi svoja posestva, namreč delavske hiše v Trstu, Kjarboli tab. št. 611. Tu ima zavarovalnica 22 delavskih hišic, od katerih menda živa duša na Krajskem ne ve, da so prav lično zidane, da ima vsaka 4 ali 5 stanovanj in da v njih stanujejo — kakor se trdi — skoro izključno sami Italijani, sami „regnicoli“. Če je to sam slučaj ali kaj drugega, ne vemo. Te hišice so vredne 753.090 M 84 h in nosijo na leto 34.428 K 69 h. In prav na te hišice opozarjamo danes slovenske delavce v Trstu, naj poskusijo svojo srečo in poiščejo tam stanovanje. Bodo videli, če se jim posreči ta poskus!

Zavarovalnica pa ima tudi mnogo denarja razposojenega na hipoteke v mestu Trstu. Vsa ta posojila dosegajo višino po 1,684.509 K 73 h in nosijo na leto 26.293 K 48 h. Glede teh hipotek bi bili jako srečni, ako bi nam predstojništvo malo pojasnilo v svojem poročilu, kdo da dobi ta posojila, pri katerih se plačuje za Trst jako nizka obrestna mera po 4 1/4 % do 4 3/4 %. Če hočeš iskati te hiše in dotična dolžna pisma, jih ne najdeš. Kajti v poročilu in prilogi VII. ni zapisano ime dolžnika in tudi ne „politična“ niti tabularna številka njegove hiše. Se pač postopa galantno, ne da bi hoteli s tem komu kaj očitati. Pri posojilih se — vsaj v Trstu — dado po navadi tudi provizije onemu, ki jih preskrbi. Pa Bog ne daj, da bi hoteli mi trditi kaj takega glede teh hipoteknih posojil tržaške zavarovalnice!

Tako smo se dotaknili vseh važnejših „denarnih“ točk tržaške zavarovalnice, in nam preostaja izpregovoriti samo še nekaj besedi o — razsodišču te zavarovalnice. Ze smo omenili, da se nahaja to razsodišče — vsaj v jezikovnem oziru — v najslabšem položaju. Razsodišče ima svojega predsednika in namestnika, glede katerih ne veljajo naše besede. To izrecno poudarjamo. Ima pa tudi 4 prisednike. Dva prisednika in njihova namestnika imenuje notranje ministrstvo. Tretjega prisednika in 3 njegove namestnike volijo povzetniki iz svoje srede in četrtega prisednika ter tri njegove namestnike volijo delavci in uradniki iz svoje srede.

Dandanes ne zna od vseh teh prisednikov in namestnikov — izvzemši enega — nihče slovensko in hrvatsko! Če pride tedaj slovenski delavec s svojo tožbo pred ta zadnji forum, zoper katerega nima pritožbe, kako naj zastopa svoj zahtevek napram zavarovalnici, ki se ravno od hrvatskih in slovenskih delavcev pusti prav rada tožiti. Včasih ima tak delavec svojega zastopnika. Pa le redko. Kako se vrši torej ta razprava, ko niti sodišče niti zastopnik zavarovalnice, ki je plačan v velikem delu s slovenskim denarjem, ne zna slovensko. Gospodje sodniki pač srepo gledajo, ko jim mora predsednik tolmačiti slovensko tožbo in tožnikove zahteve. Potem se sodi in — končano je. Z mirno vestjo trdimo, da polovica slovenskih delavcev, ki precej pogosto sami prihajajo v Trst, niti ne vedo, kaj se je v sodbi izreklo in kaj da je s tožbo vobče. Tudi se jim ne plača nič potnih stroškov in se hrani v vsakim grošem. Tako vsaj se je pritoževalo vse polno delavcev, med tem, ko so se menda italijanskim delavcem že plačali polni potni stroški iz Kalabrije v Trst in — nazaj. Tudi se te razprave pred razsodiščem vrše vse prehitro. Vsak tretji četrtek

približno je razpisano kakih 20 razprav in vse se izvršijo tekom tega dneva.

In zdaj si pogledjmo uspeh tožbe pred razsodiščem! Leta 1905. je bilo vloženih 356 tožb in 6 jih je ostalo iz leta 1904. Od teh jih je ostalo 12 nerešenih, v 261 slučajih se je tožba zavrnila, **le v 18 slučajih** se je tožbi povsem in v 35 slučajih le deloma ugodilo!

Radi priznamo, da mora zavarovalnica štediti in hraniti. Ali to načelo se mora zastopati povsod in vselej. In če pomislimo, da so skoro vsi slučajji, ki pridejo pred razsodišče, zadnji up in poskus ponesrečenih rezežev, se nam zdi število 261 jako visoko. Radi bi vedeli, koliko hrvatskih in slovenskih tožb je med njimi!

Razsodišče je tedaj jako važen faktor. In če ima zavarovalnica dobro razsodišče, potem se da pred njim in z njegovo pomočjo vse popraviti, kar bi eventualno zagrešila zavarovalnica sama nasproti ponesrečenecem!

Vsled tega naj slovenski in hrvatski člani zavarovalnice obrnejo svojo pozornost volitvi 1 prisednika in treh namestnikov v razsodišče, ki se volijo dne 29. decembra t. l. Ta volitev se izvrši skupno v vseh kategorijah in radi tega moramo, ako bode storil vsak posameznik svojo dolžnost, zmagati Slovani pri teh volitvah letos in tudi v vseh prihodnjih časih.

Ravnatoko pa zahtevamo, in to velja slovenskim državnim poslancem, da odslej ministrstvo za notranje zadeve imenuje za prisednika razsodišča ne samo tehnično, ampak **jezikovno** izobražena osebo. Naj se v tem pogledu ne ozira na predloge predstojništva tržaške zavarovalnice, ampak naj pred imenovanjem natanko dožene, da njegov delegat zna slovensko ali hrvatsko.

Postopanje in razpravljanje pred

LISTEK.

Vaški diletantje.

Spisala Sonja.

Že mesec prej je šel glas po vasi: Na Svečnico bo veselica! Zanj nedeljo pa so delili v prodajalni vabila.

Program obeta: igro, šaliv prizor, petje in neizogibno „prosto zabavo“.

Prireditelji se imenujejo skromno: vaški fantje in dekleta. Sodeluje pravzaprav samo eno dekle, ali tr govčev sin, ki je sestavil vabila, bi se ji rad prikupil, pa jo je sprejel med prireditelje.

Čisti dobiček je namenjen pogorelcem sosednje vasi. Prireditelji so pač kje brali ali čuli, da gospoda po mestih plešejo, pojejo ali se kako drugače podobno „žrtvujejo“ za trpečega brata. In ta človekoljubna ideja je našla tudi v naših krajih rodovitna tla.

Igro vodi krojač Tinek. Izkušen človek je, zakaj dosti je že hodil po svetu. Delal je po mestih in trgih ter videl dosti diletantskih predstav. En-

krat je bil celo v resničnem teatru. Kaj ne bi vedel, kako se je treba vesti na odru! In, bogme, Tinek je dober psiholog! Pozna vaščane na dno duše; zato se ni bati fiaska, kadar je on izbral igro in prevzel najvažnejšo vlogo.

Lani so bili igralci pogoreli do kraja. Poslušali so županovega študenta, ki jim je, bogvedi odkod prinesel nekakšno dolgočasno stvar, ki so jo morali igrati čisto po njegovem receptu. Gledalci so bili zelo nezadovoljni in žal jim je bilo vstopnine. — Letos pa so se zopet obrnili do Tinka. — Saj sem vam rekel, — govori krojač, — kaj bi študent, ki ne pozna našega človeka. Sedi med knjigami, živi med gospodo, pa bo znal, kaj je kmetu všeč!

Vabila so pisana z roko. Vseh petdeset za pol litra vina. Napisal jih je stavec, ki je bil svoje dni trgovec, pa je osiromašil. Dva dni jih je pisal. Ne vidi več dobro in roke se mu tresejo.

Vabila se pošljejo v šolo, župnišče in na pošto; tudi kasarno, da carja in vpokojenega kondukterja počaste z vabilom. Raznašalci so deca. Za nagrado dobe rožiči, par bonbonov ali fig. — Kar ostane vabil, jih

razdele kmetiškim ljudem. Ali dobe jih samo izvoljenci: Lepa dekleta in premožnejši gospodarji. Posebna čast je, če se dobi vabilo; dekleta se bahajo z njim pred cerkvijo, celo gospodar ga važno potegne iz žepa in ga pokaže sosedu.

Veselica je napovedana na sedmo uro zvečer, ali že ob šestih je krčma polna. Celot „inteligenca“ je točna.

Ali igralcem se ne mudi. Čisto ležerno se šetajo med občinstvom, ki jim neprenehoma ponuja čaše. Naposled se vendarle poizgube za „kulise“ in občinstvo polagoma zaseda prostore.

Takoj pod odrom sede razvrščeni lepo po dostojanstvu: cerkev, šola in pošta. V lepi složnosti, kot se spodobi, zakaj v naše kraje še ni zašel novodobni duh nesloge in prepira. V drugi vrsti so orožniki, dace in vpokojeni konduktarji. Zada je še par sežežev za vaške magnate; drugi ljudje stojijo.

Zelo živahno je za kulisami. Nemirno vihrajo zavese in neprenehoma se oglašajo povelja: Daj klobuk!... Kje je telovnik?... Tu so ti brke! Včasih se prikaže na odru na pol kostumiran igralec, ki pozove kakega znanca iz občinstva: Ti, Jože, teoi v

kuhinjo po metlo!... Donesi skledo vode!

Končno se oglaš izza kulis: — Hajd, razgrni zaveso!

Pristopil je fant ter počasi in nerodno odgrnil najprej levo polovico, nato še desno in začetek je tu. Gledalci treščijo v smeh.

Na oder je stopil pritlikav, čokat fant v tesnih belih hlačah in živordečem fraku. Frak ima dolg rep, ki sega skoraj do peta. Po repu so pritrjeni velikanski zeleni gumbi. Vrh tega ima frak na hrbtu in na prsih velike zvezde od zlate pene. Tudi pokrivalo je nenavadno: Bel, čudno zveržen klobuk s širokimi kraji.

Fant predstavlja biriča, ki nazznanja, da bo na dražbi prodano posestvo zadolženega kmeta.

Igralec ne čaka, da bi se polegel smeh. Zapiči oči v tla in pripoveduje nekaj zelo hitro in neumljivo. Očividno mu je do tega, da se ne bi zmotil. Sufler je zelo počasen in neroden. Ne kaže se zanašati na njegovo pomoč. Sicer pa gledalci niti ne poslušajo. Biričev kostum jih je okupiral popolnoma. — Fina maškara, vrag ga dal! Kje je dobil tiste krpe, ki jih je obesil nase? — ugibajo.

Nato se prikažejo na odru: Zadolženi kmet, njegova družina in oderuh. Kmet bi se moral odkriti, pa zapazi, da je pozabil klobuk v garderobi. — He, Miko, — zakliče za kulise — daj klobuk! — Ko mu je pokrivalo na mestu, se nadaljuje igra. Kmet, žena in otroci pokleknejo pred oderuha in ga prosijo milosti.

Prizor nima nič smešnega na sebi, celo kostumi so čisto navadni in gledalci se dolgočasijo. Režiser Tinek že komaj čaka, da pride zopet življenje na oder.

Poslednji prizor: Oderuh leži na smrtni postelji, vrečo denarja pod glavo. Zda se začne čudno rjovenje in že je na odru vrag, ves črn, z ognjenimi rožički, vrečo na rami in obligatno verigo v rokah. Neskončno zadovoljnost vzbuja prizor, ko tlači vrag oderuha v vrečo in ga vlačijo po odru.

Igra je pri kraju in po krčmi se razlega vesel, hvaležen smeh.

— Tiho!... Zda pride šalivi prizor — se je oglašil nekdo za odrom.

Zavesa se je razgrnila, pa evo na odru Tinka! Šroke bele hlače ima, raztrgan telovnik in klobuk, ki so ga večinoma samo še kraji. Ti-

razsodiščem se mora izpremeniti, in stvar zastopnikov je, da z vso energijo zahtevajo slovensko razpravo, da zahtevajo slovenske izvide in mnenja od gg. zdravnikov itd.

Pri zavarovalnici in tudi pred razsodiščem se ne sme namreč "uganjati politika". To so naprave humanitarne značaja, ki naj lajšajo in slajšajo gorje ubogih delavcev žrtev svojega poklica. In če pride slovenski revež k zavarovalnici ali pred razsodišče uveljavljat svoje pravice, naj se sprejme z ljubeznijo, sprejme pa tudi v jeziku, ki ga govori on. Tako pa mora po različnih tolmačih se boriti, da se pririne do italijanskih ušes, ki ga težko poslušajo in še težje uslišijo.

Vsled tega mora ponehati pri tržaški zavarovalnici vsaka italijansko-judovska "mogočnost". Država sama mora skrbeti za to in nam preskrbeti polne garancije, da se bodo odslej volitve vršile v natančnem redu. Dokler tega ne dosežemo, bomo seveda metali bob ob steno. Ali vendar imamo upanje, da se tudi pri tržaški zavarovalnici sčasom uvede načelo, da tisti govori in gošpodari, kdor plača.

Na vsak način pa moramo mi Slovenci in Hrvati opustiti dosedanje malomarnost, plačevati milijone za to, da se iz naših denarjev po kanalu § 42. zav. postave pošiljajo v italijanske kraljestvo celi kupi denarja in visokih odpraviščin, ne da bi imeli mi pri teh eksportih tudi eno samo besedico.

In s tem končamo, želeč bližajočim se volitvam najlepšega uspeha!

Narodna založba.

(Nova književna organizacija.)

I.

Dandanes, v dobi obligatoričnega obiska ljudske šole, ko zua že skoro vsak človek čitati in pisati, je književnost postala eden največjih in najvplivnejših kulturnih in socialnih faktorjev. Književnost ima neomejen in nepremagljiv vpliv na mišljenje in čuvstvanje, na značaj vsakega človeka in ta vpliv bo rasel toliko bolj, čim več bodo ljudje čitali. Pri narodnih, kjer je pismenost tako splošna, kakor pri Norvežanih, Švedih, Dancih, Nizozemcih in severnih Nemcih, se opazja že davno, da je vpliv književnosti dosti večji kakor vpliv učiteljev in duhovnikov, oziroma šole in cerkve, in tudi večji kakor vpliv rodovine. Ponosne besede "Björnson je nekronani kralj norveškega naroda" se menda najboljše ilustracija teh razmer in silne moči književnosti.

Tudi pri nas Slovenci se vedno več čita, tudi pri nas zadobiva knjiga vse več vpliva na ljudstvo. Časi, ko so slovenske knjige čitali samo srednješolski dijaki in poštne ekspeditrice ter tuintam kak posamičen človek, so že davno minoli. Dandanes čita vse, čita izobraženstvo, čita me-

ščanstvo, delavstvo in kmetstvo ljudstvo. Ljudje so žejni pouka, so lačni duševne hrane, a premalo imamo knjig, da bi zamogli utešiti njihovo dušno potrebo.

Res, da se je naša literatura lepo razvila in po vsi pravici smo ponosni na svoje pisatelje, pesnike in znanstvenike, ali v zvezi vsemu temu velikemu napredku moramo priznati, da nam je treba še silnega napora in velikega dela, predno bomo imeli vsaj toliko književnost, kakor jo mora imeti narod, ki hoče živeti svoje lastno kulturno življenje. To se mora doseči na vsak način, kajti če tega ne dosežemo, smo sploh nesposobni za samosvoje narodno življenje.

Pot do tega je še sicer dolga, a upanje imamo in razvoj naše književnosti tekom 100 let nas v tem utrjuje, da tudi dosežemo svoj smoter, seveda le če bomo delali in delali.

Največji nedostatek, da se naša književnost ne razvija tako, kakor bi bilo potrebno, je naša pomanjkljiva knjigotrdiška in založniška organizacija. Tu se kaže vsa naša zaostalost, vsa naša brezmejna mizerija. Ves slovenski narod ima pravzaprav le eno samo popolno knjigotrdiško koncesijo in to je Schwentnerjeva. Poleg te imamo Slovenci še eno nepopolno, to je omejeno koncesijo, to je Gabrščkova. "Katoliška bukvarna" ne pride v poštev, ker se bavi le s tendenciozno strankarsko literaturo in še to le v mali meri. Kulturnega pomena je le v negativnem smislu. Narod, ki šteje poldrugi milijon duš, pa ima poldrugo knjigotrdiško koncesijo — to je nekaj tako gorostasnega, da tega ne bo verjel noben tujec. Knjigotrdišnica je sicer več na slovenskem ozemlju, ali te se s slovensko književnostjo ali sploh ne bavijo ali pa le mimogrede.

In ravno ista mizerija je z založništvom. Slovenske knjige zalagajo pravzaprav samo Schwentner, Gabršček in v najnovejšem času a le pogojno "Katoliška bukvarna". Največji slovenski založnik je še nemška firma Kleinmayer & Bamberg. Poleg teh firm založi še tuintam "Narodna Tiskarna" ali kdo drugi kako knjigo, vendar se nihče izmed teh ne bavi sistematično z založništvom. Imamo pač dve založni družbi, to sta "Slovenska Matica" in "Družba sv. Mohorja", toda obe sta si uredili svoj delokrog tako, da se absolutno ne moreta baviti s sistematičnim založništvom.

Te žalostne razmere so silna ovira razvoju naše književnosti in velikanski je našemu prizadevanju do emancipacije od tujih kultur. Na to emancipacijo mislimo in moramo misliti, a vendar smo pri tem podobni človeku, ki že razmišlja, v kakem slogu si bo sezidal palačo, a še nima toliko, da bi mogel dobiti — stavbišče.

Ako uvažujemo, česa smo najbolj in najnujnejše potrebni, spoznamo hitro, da nam je treba pred-

vsem drugim preskrbeti tisto književnost, ki najhitreje in najlaglje vpliva na etično ter intelektualno izobrazbo naroda. Predvsem nam je treba književnosti, ki povzdigne splošno omiko Slovencev tako, da naš narod vsaj približno pridene na kulturno stopnjo, na kateri so drugi narodi. To se pravi: Treba nam je mladinske, pripovedne in popularno znanstvene literature, ki bo vplivala na vse sloje, jim dajala plemenite zabave, lepega razvedrila in pouka, razširjala njih obzorje in učinkovala nanje v najboljšem smislu in treba nam je književne organizacije, ki bo skrbela za tako književnost in jo razširjala med narodom.

Taka organizacija se je zdaj ustanovila in imenuje se "Narodna založba".

Pismo iz Hrvatske.

(Supilo-Argus-Frank. — Saborski prazniki.)

V Zagrebu, 20. decembra.

Vsem na Hrvatskem in tako tudi vsem sosedom, ki se zanimajo za naše javne razmere, je dobro znana kampanja "Argusa" v "Hrv. Pravu" proti narodnemu poslancu Supilu, ki je imela namen, da prepreči novi kurz na Hrvatskem. Besede "Argus" in "argusovščina" so postale simbol denunciranja, laži, obrekovanja in enakih gnusob in so padale v vsem tem času kot težka obtožba na vodstvo "Starčevićeve hrvatske stranke prava". In ne brez povoda!

Čujmo samo nekoliko mest iz "Argusovega" elaborata:

... izmeček, ki za pest srbskih dinarjev, italijanskih lir in madžarskih forintov blati, napada, omalovažuje, obrekuje vse in vsakogar, ki se čuti kot nesebičen hrvatski rodoljub; — evo, tretje je že leto, odkar sprejema Fran Supilo z Judežev roko zlokokni denar iz belgradskega dispozičijskega fonda in iz onega Italije, recte rimske konzulte... vse mračno in zakulisno razmerje z Belgradom, Budimpešto in Rimom, zlasti pa z Belgradom, od koder dobiva stalno letno subvencijo pod pogojem, da mora blatiiti vse, kar nosi hrvatsko ime... "Novi List", ta organ belgradsko-rimsko-budimpeštanskega dispozičijskega fonda... dokler je bil g. Nikola Pašić minister zunanjih del, je Fran Supilo redno sprejemal subvencijo in se nahajajo dokazi za to v arhivu istega ministrstva... komu na svetu bi bilo dovoljeno, kakor je to Franu Supilu, da izdaja političen list z denarjem iz propagandskih fondov tujih držav...; to naj vzemo na znanje vsi pomočniki Frana Supila v obrekovanju in podpiranju srbskima kot protihrvatske struje. Kar se nas tiče, lahko nas vsa ona sodrga toži in sodnijsko pozove, naj dokažemo resnico svoje trditve, da je Fran Supilo podkupljenec Belgrada. Mi nismo navezani samo na Argusa, imamo še drug zanesljivejši vir!

Vsaka misel, izrečena v teh sumničenjih, se je razširjala s tako spretnostjo, da je marsikateri, ki ni poznavalec ljudi, res jel dvomiti o značaju moža, ki ga smatrajo za najjačji "movens" gibanja v novejši dobi. Naravno je bilo, da je bil Supilo prisiljen iskati zaščite pred sodiščem, dasi je bilo znano, da mu pri sodišču niso bili baš naklonjeni. V času namreč, ko je Supilo vložil tožbo, je bila khuenovska era še v najlepšem cvetu.

In danes po 16 mesecih [preiskave — v vsem tem času je bilo dr. Franku dovoljeno, da zbere dokaze proti Supilu — se je vršila glavna obravnava in na njej se je razkrila vsa podlost mož okoli "Hrv. Prava". Vsakemu čitatelju bo služila v zadostno ilustracijo častna izjava odgov. urednika Jos. Zočka, (priobčena v "Slovenskem Narodu" že v petkovi številki!), v kateri izjavi stoji tudi priznanje, "da za očitjanja v teh člankih nima dokazov." Torej nimajo dokazov! Koliko perfidije je v dejstvu, da obrekujejo ljudi in jih obtežujejo radi veleizdajstva in narodnega izdajništva, ne da bi imeli v to niti najmanjšega dokaza!

Koliko morale kaže politična stranka s takim delovanjem? In na koncu koncev naj blatni voz stranke izvele pokojni pop Babić! V obtožnici stoji tudi ta-le pasus: "Na temelju vsega tega je upravičen privatni tožitelj izjaviti, da pada pravorek, ki se izreče proti Josipu Zočku, v moralnem oziru na dr. Josipa Franka" — a s tem je sodnijsko dokumentirana arguška gnusoba največjega živčnega Hrvata, dr. Josipa Franka. Supilo je izšel iz te pravde čistega obraza in vedrega čela, srečno je bil odbit zadnji naval na "Novi kurz". Pred sodno palačo je množica piredila Supilu srčne ovacije. Novi kurz slavi zmago.

* * *

Hrvatski sabor, v katerem so navdušeni Starčevićanci klicali "živio Argus", se je razšel včeraj na božične počitnice. Premotrimo li njegovo dosedanje delovanje, smo lahko na eni strani z njim zadovoljni, ker, kar se je storilo, se je storilo ustavnim putem v modernem duhu in je bilo koristno; dobili smo neodvisne sodnike, čistoto volitev itd.

Na drugi strani pa nas njegovo delovanje ne more zadovoljiti, ker ni storil toliko, kolikor se je od njega pričakovalo. Temu so pa vzrok naši "najradikalnejši opozicionalci" pod vodstvom dr. Jos. Franka.

O tem so se čitatelji gotovo že sami prepričali iz dosedanjih poročil. Tudi zadnja debata o adresi, o kateri se je gotovo mislilo, da bo zaključena pred božičem, se je morala prekiniti in je ostala nedovršena. Frankovci so prijavili, da bodo vsi njihovi poslanci govorili, s tem je pa postalo nemogoče debato zaključiti.

"Opozicija" je to res, toda opozicija zdravemu razumu in političnemu pojmovanju in kot taka, naravno, najslabša opozicija narodnim potrebam! △

Državni zbor.

Dunaj, 21. decembra. Po dolgočasni in zavlačujoči debati se je danes proračunski provizorij vendar sprejel v drugem in tretjem branju. Zbornica je sklenila potem še zakon, s katerim se vlada pooblašča, da uredi začasno trgovinske razmere z nekaterimi inozemskimi državami, nadalje zakon o subvencioniranju dalmatinske, braziljske in vzhodne afriške parobrodne službe, in končno še zakon o pospeševanju trgovinske mornarice. Nato je šel parlament na božične počitnice ter se zbere zopet 9. januarja prihodnjega leta.

Iz proračunske debate bi bilo omeniti sledeča izvajanja: Poslanec Urban je vprašal, koliko je že izdala vlada od izrednih kreditov. Neumevno se mu zdi, zakaj hočejo zvišati poštne pristojstojbine, ko so vendar dohodki pošte v preteklem letu narasli za 100%. Povedal je, da bo v bližnji bodočnosti treba velike svote za zgradbe v tržaškem pristanišču, za regulacije uradniških plač in za saniranje deželnih financ, ker položaj deželnih financ se bliža krizi. Predlagal je, naj se pri finančnem ministertvu ustanovi nekaj stalen svet, ki naj zbere do leta 1909 potrebni material za saniranje avtonomnih financ. — Posl. Klampar je govoril o uradniških razmerah na Češkem, kjer imajo še vedno Nemci prednost. Pritoževal se je, da so Čehi tako slabo zastopani v upravnem svetu avstro-ogrske banke in v vodstvu poštne hranilnice. Svaril je pred skupno akcijo čeških in nemških agrarcev, ker bi taka sloga le povečala splošni narodnostni boj. — Finančni minister Korytowski se je zahvalil, da je zbornica sprejela nujnost glede proračunskega provizorija, toda opozarjal je obenem, da proračunski provizoriji niso nič normalnega v državnem gospodarstvu ter nasprotujejo duhu uprave. — Posl. Korol je opozarjal na veliko krivico, ki jo je prizadela volilna reforma maloruskemu narodu. Nobena vlada ni maloruskega naroda tako zanemarjala, kakor sedanja. — Potem so govorili v glavni in specialni razpravi glavni govorniki, nakar je bil proračunski provizorij sprejet, resolucije pa so se izročile proračunskemu odseku.

Zadnji boj za volilno reformo.

Dunaj, 21. decembra. Včeraj se je bila v gosposki zbornici

Dalje v prilogi.

nek ima v rokah na pol razbite gosli z eno samo struno. Neusmiljeno drgne z lokom po struni in poje s hreščečim glasom o "Urški in Gašparju". Zraven dela strahovite grimase in neprenehoma nagovarja gledalce: — No fant, čemu se pa smeješ pravzaprav? Saj raztezaš usta, da bi ti človek lahko porinil kovačnico vanje!... Kaj pa vi, Kume? Kaj niste bili vi za ministra, ko sem bil jaz cesar?...

Ljudje se prijemljejo za želodec, se tolčejo po kolenih in ploskajo z rokami: — Odesi se, vrag te opalil, če ne poginemo od smeha!

Tudi "šajjivega prizora" je naposled konec, ali ljudje bi še stali in gledali, da ni nekdo zaklical na odru: — Konec! Le sedite za mizo!

— Bogme, fina komedija! — Hvalijo ljudje. — Krojač ni neumen človek!

Igralci se pomešajo kar kostumirani med občinstvo, ki jih zove neprenehoma: — Na, birič, maškora pij!... Kje si iztaknil te pisane krpe? In igralci izlivajo čašo in čašo. Čaka jih še tretja točka programa, ali nihče ne misli nanjo.

— He, fantje, peti moramo še! — se je spomnil naposled trgovčev sin. Ali stvar je nemogoča. Basist smrči za mizo na odru, tenor je moral z očetom domov. No, občinstvo prav nič ne pogreša petja, zakaj "prosta zabava" se je razvila do kulminacije. Vročina narašča. Majhna, nizka izba je že vsa polna tobakovega dima in komaj je razločiti začrnelo pojemaajo svetliko iz goste megle. Krik, vriskanje, hripavo, disharmonično petje... Po mizah teče vino, ali neprenehoma kriče hripavi, pijani glasovi: — Ej, gospodar, pijaje! — In ljudje pijo, pijo...

Za mizo v kotu si podpira glavo režiser Tinek in razmišlja, kako bo poročal o igri v novine. Rdeč, zabuhel mu je obraz, motno, mižeče gledajo pijane oči. — E, ni me skrb! — si misli. — Takih stvari je vse polno po listih. Samo, da napravim prijeten, lepo zakrožen sklep. In Tinek misli, misli... Evo, zdaj jo ima! Imenitna fraza! Čul jo je nekoč v trški čitalnici. Prav tako-le bo zaključil poročilo: Veseli nas, da moremo tudi o naših pozabljenih krajih zabeležiti veselo vest: Narod se probuja.

Izprehodi po koroški Sloveniji.

Piše dr. Jos. Cir. Oblak.

(Konec.)

Delavne napredne posvetne inteligence, ki bi bila obdržala te elemente v slovenskem taboru, pa žalibog ob pravem času ni bilo... "Der Windische ist ein Pfaffenknecht", — s to parolo zmagujejo danes zlasti v nekaterih slovenskih okrajih Nemci in socialni demokratje, ki se pridružujejo v krivičnem boju zoper slovensko narodnost, vkljub svojim lepo donečim načelom o enakosti, Vsenemcem. To namreč niso sploh nobeni socialni demokratje, — čeprav se tako nazivajo, — nego koruptna nemško-nacionalna banda, prav kakor tisti takozvani primorski socialni demokratje, ki podpirajo "iredento" ter zaničujejo vse, kar je slovensko in ne laško... Le malo pa je takih, pri katerih zmaguje slovenska narodnostna ideja nad napredno in ki vztrajajo v slovenskem taboru...

Na ta način se "delajo" iz Slovencev na Koroškem "nemčurji" ter se bodo še "delali", ako se ne izvrši

prevrat. Žalostna perspektiva v bodočnost z narodnostnega stališča.

Identifikacija narodnostne ideje s klerikalizmom je nesreča za koroške Slovence, — in nesreča je bila morda zanje, da je bil prvi njihov državni poslanec-voditelj duhovnik, sicer časti vreden mož, velik narodnjak, a majhen nepreviden politik. Šel je velik zgodovinski trenotek mimo koroških Slovencev, ko se je hotelo preustrojiti šolstvo, a — našel jih je oziroma njihovega voditelja majhnega...

In prišel je zdaj zopet velik, zgodovinski trenotek za koroške Slovence, menda zadnji, ko je bilo še rešiti slovensko narodnost vkljub prodiranju nemško-nacionalne-napredne ideje... Prišel je, našel je zdaj druge slovenske poslance majhne, — zdaj namreč, ko se je bil boj za volilno okraje, ko se je šlo le še za splošno in nacionalno enako volilno pravico, dočim je bil boj za splošno in enako volilno pravico za posameznika že davno dobojevan... Prav resni politiki govorijo v tej točki o narodnem izdajstvu, in najbrže bo tudi zgodovina ta dogodek kot takega kodificirala...

Po novi volilni pravici bi bili

imeli koroški Slovenci (120.000 ljudi) pravico do treh državnih poslancev, — z volilnoreformo in pravično razdelitvijo okrajev bi jim bila zrasla politična moč, — pomenjalo bi to zanje narodno vstajenje. Toda Nemci se upirajo temu z vsemi močmi, poleg tega so pri tem našli med Slovenci samimi vsaj skrite, posredne podpornike, — vlada pa je ponudila svojo roko...

Koroški Slovenci najbrže ne dobe nobenega mandata v državnem zboru ali vsaj le za kratko dobo, — to je facit famoznih sklepov volilnega odseka na Dunaju, — narod v ustavni državi brez zastopnika v parlamentu pa je politično mrtve; gre se le še za čas, kdaj izgine popolnoma s površja... Rešiti bi jih mogla edinole še šola in z njo država, v kateri imajo veljavna etična načela, — v kulturni Avstriji pa etike pri vladi ni... Eno glavnih etičnih načel v vsaki kulturni državi mora biti gojitev materinega jezika, ohraniti ljubezen in spoštovanje do njega kakor do rodne matere same, kajti to blaži in plemeniti človeka; na Koroškem pa se pod okriljem o. kr. oblastni z nezaslišano brutalnostjo zatira in mori ona nežna rastlinica v srcih šolske mladine —

mašnja bitka za volilno reformo. Predloga zaradi numerus clausus je bila brez debate sprejeta v drugem in tretjem branju, nakar se je začelo drugo branje o volilni reformi.

Prvi je govoril grof Fr. Thun, ki je takoj utemeljeval, zakaj se mora priznati za nasprotnika volilne reforme. Dobro se zaveda, da pri nese volilna reforma mnogo nevarnosti državi. Ni upanja, da bi prišel narodnostni mir, temu je prepričan, da se bo narodnostni boj nadaljeval. Tudi siojalni boj se bo nadaljeval v prihodnjem parlamentu, ki bo sploh sestavljen iz radikalnejših elementov, kakor je sedanj. V volilni reformi vidi tudi nevarnost za gospodarski in kulturni mir v državi. Bila bi pa vendar politična nespametnost, ako bi se hotelo volilno reformo kratkoma odkloniti, ker tudi iz tega bi nastala nevarnost za državo. Prepričan je, da se gibanje za volilno reformo ne da več ustaviti. Zato bo lojalno glasoval za volilno reformo če tudi s težkim in krvavečim srom. Prof. dr. Matuš je dokazoval, da so Čehi v volilni reformi zastopani. Prorokoval je, da bodo vsled volilne reforme deželni zbori še bolj zgubili svoj pomen, kar bo povzročilo dolgotrajne boje za ustavo. — Baron Berger, knez Schönburg in grof Harrach so govorili v prilog volilni reformi, dasi so grajali na njej marsikatero pomanjkljivost, za katere pa naj ostane odgovorna poslanska zbornica. — Ministrski predsednik baron Beck je podal še enkrat skraćeno poročilo o nagibih za vladno akcijo in o vzrokih, zakaj je vlada ngodila zahtevi gosposke zbornice glede numerus clausus. Koncem svojega govora je apeliral na gosposko zbornico, naj pomaga, da se s pomočjo volilne reforme odpre avstrijskim narodom nova pot k svobodnemu razvoju in dragocenemu miru. — Dr. Inama-Sternegg je nastopil za velikega zagovornika volilne reforme, dočim je dokazoval knez Aueršperg, da volilna reforma razoroži vladno, dinastijo in parlament. — Škof Jeglič je govoril s prirojenom mu naivnostjo in zmedenostjo, da bo splošna volilna pravica zapreka (?) socialnim demokratom. Končno je prosil gosposko zbornico, naj sprejme volilno reformo. — Grof Pininški se je priznal za očitnega nasprotnika splošne volilne pravice, ki za Avstrijo nikakor ni primerna. Nasprotnik volilne reforme je iz vzrokov: z oziroma na avtonomistična načela, nerešene narodnostne probleme in gospodarska nasprotstva, ki jih prinese ta volilna reforma. — Baron Chlumecy in pl. Plener sta govorila za volilno reformo. — Češki pesnik prof. Emil Frida (Jaroslav Vrchlický) je ob splošni ljubezen in spoštovanje do rodne jezika. Nadalnje tako postopanje pa morejo preprečiti s svojim resnim glasom edinele v to legitimirani poslanci, — ako ostali narod nima te moralne in materialne moči, — teh pa na Koroškem ut figura docet, ne bo... Moč šole, učiteljstva in sploh svobodnomiselne posvetne inteligence se najsijajnejše manifestira na Koroškem. Kaka razlika v ugledu učiteljstva in duhovništva med priprostim ljudstvom je na Koroškem in Kranjskem! Na Koroškem je učitelj na deželi vse, a na Kranjskem? V šoli utegne smagati nemštvo na Koroškem docela, v šoli se bo rešilo ali propadlo tudi Slovenstvo. S tem sem pa tudi odgovori na zdaj pereče, usiljajoče se vprašanje: Ali je koroška Slovenija vsled volilne reforme res izgubljena, ali se jo da rešiti?

Čul in bral sem primero: da bi bila z izgubo Koroške Sloveniji odsekana desna roka; odsekana še ni, a sekira je že zamahnjena. Toda izguba Koroške pomenja za Slovence več, — nemško valovje bo pljusnilo čez oziroma skozi Karavanke in poplavlilo našo lepo Gorenjsko, — težko, težko in sramotno priznanje!

pozornosti govoril o bojih Čehov za svojo narodnost ter končno izjavil, da bo glasoval za vladno predlogo v kljub njenim pomanjkljivostim in zapostavljanju Čehov. — Škof Teodorowicz si je drznil v svojem govoru trditi, da je klerikalizem vzgojitelj narodov. — Seja se je nadaljevala v pozno noč.

Parlamentarni program.

Dunaj 21. decembra. Danes je bila pod predsedstvom barona Becka seja klubovih načelnikov, da se je določil program za zadnje zasedanje sedanjega parlamenta, ki se zopet zbere 7. januarja. V prvi seji predloži vlada zakon o podporah uradnikom. Nadalje je treba dogrnati rekrutni zakon, numerus clausus za gosposko zbornico in zakon o varstvu volilne svobode. — Poslanec Hofmann-Wellenhof je zahteval, da se morajo rešiti tudi obrtna navela, krošnjarski zakon in zakon o vajaških taksah. — Posl. Pachter je zahteval, naj se dožene tudi zakon o umazani konkurenci. — Poslanec baron Schwegel je prosil v imenu proračunskega in železniškega odseka, naj se ozira v prvi vrsti na predlogo o lokalnih železnicah in o Lloydovih ter dalmatinskih parobrodskih družbah. — Poljaki so zahtevali prednost za kongruo, posl. dr. Kramar pa o odpravi § 23. tiskovnega zakona, da se kolportaža osvobodí. — Ovseh teh željah se bo ministrski predsednik posvetoval s predsedstvom poslanske zbornice.

Hrvatska v ogrski delegaciji.

Budapešta, 21. decembra. V nadaljnjem svojem govoru je povedal včeraj v delegaciji v imenu vojne ministrstva polkovnik Urban na govor del. Tuškana: „Vojni minister nima ničesar proti temu, da se na vojašnicah v Hrvatski napravijo hrvatski napisi. Ako je zakon tak, spremenila se bodo tudi imena hrvatskih krajev na generalnih zemljevidih, kakor se je to zgodilo na Ogrskem. Glede dobave za armado se bo tudi po možnosti oziralo na Hrvatsko.“

Srbski radikalci in skupščina.

Belgrad, 21. decembra. Klub mladih radikalcev je sklenil, da bo v prihodnji seji skušine zahteval pred proračunsko debato odgovor o notranji politiki. Ako bi vlada ne hotela odgovoriti na interpelacijo, bodo radikalci s tehnično obstrukcijo preprečili vsako delovanje skupščine.

Bolgarske finance.

Sofija, 21. decembra. Včeraj je predložil finančni minister sobranju svoj ekspoze. Minister je povedal, da bo proračun za tekoče leto vsled ugodne letine, vsled velikega napredka trgovine, industrije in železnice izkazal prebitka 17 milijonov frankov. Potem je razvijal načrte vlade za bodočnost glede povzdige industrije, trgovine in dogradnje železnic. Povedal je tudi, da namerava vlada kupiti orientalske železnice, ki teko po bolgarskih tleh. — Z današnjim dnem je bolgarska narodna banka odpravila ažio zlata, tako da je vrednost srebra enaka zlati vrednosti.

Grška in Macedonija.

Carigrad, 21. decembra. Na zadnje turško noto je odgovorila grška vlada z zatrjevanjem, da je njeno postopanje lojalno ter upa, da bodo tudi grške čete v Macedoniji mirovale, ako bodo mirovale bolgarske čete.

Volilno gibanje na Nemškem.

Berolin, 21. decembra. Med narodnimi liberalci in svobodnjaki se je sklenil kompromis za predstojajoče državnozbornske volitve ter so si že razdelili volilne okraje, obenem pa se zavezali, da se bodo medsebojno nadzirali samo da vršajo klerikalce.

Novi sovražniki svobodnomiselne francoske vlade.

Pariz, 21. decembra. Poslanec Pelletan, ki so ga prezrli pri sestavi sedanjega ministrstva, se je zvezal s klerikalci, da dela vladi ovire v njenem antiklerikalnem boju. Pelletan je vodja radikalno-socialistične stranke. Ko je ministrski predsednik Olémenceau zvedel za najnovejšo zaroto, je glasno izjavil v zbornici napram mnogim poslancem: „Dosti mi je teh manevrov. Napasti me hočejo zahrbtno. Protiklerikalci me trpinčijo bolj, kakor klerikalci sami. Ne dam se od njih imeti za norca. Dosti mi je vsega tega. Jutri se izgovorimo. Dolgo se to ne bo več vleklo, toda videli bomo, ali me bodo jutri vrgli.“

Konflikt z Marokom.

Pariz, 21. decembra. Diplomatski zbor v Tangerju je izročil sultanu noto, v kateri zahteva, da se mora ropar Raizuli takoj odstraniti kot gubernator ter se mora zopet umestiti prejšnji gubernator Kadur Benghazis. V političnih krogih se boje zelo resnih konfliktov, ker ima Raizuli tako zaslonbo v ljudstvu, da ima celo sultan strah. Sultan je odgovoril na noto, da želi izvesti reforme, ki so se sklenile na konferenci v Algeirasu, a zaradi Raizulija ni nič omenil.

Angleška pomoč Nemčiji v Afriki

London, 21. decembra. V Londonu se vrše pogajanja med državnim tajnikom Greyem, nemškim poslanikom Wolff-Metternichom in gubernatorjem nemške kolonije v Afriki Lindequistom o skupnem nastopanju Anglije in Nemčije za pomirjenje mejnih pokrajin med nemško in kaplansko kolonijo. Tako daleč je že prišlo, da mogočna Nemčija niti ne more ustrahovati svoje kolonije.

Obrtni vestnik.

Postopanje ob razsojanju carinskih sporov. Državni zakonik, razposlan dne 10. decembra, prijavlja določbe o postopanju v carinskih sporih. Ako stranka, ki je dolžna za importirano blago plačati vvozno carino, sodi, da je vsled odločitve poslujočega carinske urada trpela krivico zategadelj, ker se ji je predpisala previsoka carina, ima pravico pritožbe zoper ukrep carinskega urada. Do predpisa nepravilne carine utegne priti, če se blago ni vrstilo pod pravo carinsko postavko, ali če se je navedla carina po splošni tarifi mesto po pogodbeni, ali če se ni pravilno zaračunala tara. Ako stranka ugovarja pravilnosti predpisane carine, sestavi se takozvani kontrolni zapisnik, v katerem se opiše dejanski položaj ter navede zahteva stranke.

V zapisniku je navesti, ali si pridržuje stranka pravico rekurza ali ne. V primeru, da stranka izjavi, da ne vložil rekurza, je carinskemu uradu tekom treh dni predložiti kontrolni zapisnik neposredno finančnemu ministrstvu; sicer pa najpozneje tri dni po prejemu rekurza. Ako si je stranka izgovorila rekurz, pa tekom 30 dni rekurza ni podala, je carinskemu uradu tekom treh dni po preteku rekurznega roka predložiti kontrolni zapisnik finančnemu ministrstvu. Poleg omenjenega zapisnika kaže stranki vlagati rekurz še posebej zlasti v važnih zadevah, kadar ji je na tem, da svoje mnenje dobro podpre z razlogi. Jasno je iz povedanega, da se v primeru posebne pritožbe rešitev zavleče; v manj važnih primerih je zategadelj priporočljivo se zadovoljiti s kontrolnim zapisnikom, v katerega se itak sprejme izjava prizadete stranke. V carinskih sporih se često pojavi potreba, da se vpraša strokovnjake in izvedence za njih mnenje. Ako si carinski urad zaradi lastne informacije preskrbi mnenje izvedencev, nosi finančni erar stroške. Če pa stranka zahteva, da se vpraša izvedence za mnenje, jo zadenejo stroški le v slučaju, da ne obvelja njeno mnenje, ampak mnenje carinskega urada. O podanih pritožbah odloča finančno ministrstvo sporazumno s trgovinskim ministrstvom, odnosno s poljedelskim, ako gre za vprašanja, ki se tičejo gospodarstva ali poljedelstva; pred odločitvijo mora čuti mnenje carinskega sveta, ako ne gre za zadevo, o kateri se je ta korporacija že izjavila. O odločitvi finančnega ministrstva dobe stranke obvestilo potom carinskega urada. S tem je carinski spor končan končno. In nadaljna pritožba ni dovoljena.

Novo španska carinska tarifa, ki je stopila s 1. julijem letošnjega leta v veljavo, navaja dvojne carinske postavke. Takozvana I. tarifa navaja carinske postavke, ki se navajajo na blago, dohajajoče iz držav, s katerimi Španija nima trgovinske pogodbe. Tarifa II. pa velja v prometu s pogodbenimi državami. Razlika v izmeri carine je mestoma tako znatna. V prometu z Avstro-Ogrsko, ki ima staro trgovinsko pogodbo s Španijo, jamčejo obojestransko vse ugodnosti, ki jih uživa klerakoli druga država, velja tarifa II. Med tem se je med Španijo in Švico sklenila nova trgovinska pogodba, v kateri je Španija priznala Švici znatne carinske olajšave, ki segajo dalej nego one tarife II. v primeri s tarifo I. Španska vlada je odredila, da te ugodnosti veljajo tudi za avstroogrsko provenijenco. Naši kraji so glede prometa s Španijo zainteresirani z različnimi izdelki iz lesa, s papirjem in nekaterimi vrstami železnine.

Poštnih uradov na Kranjskem je bilo leta 1905 = 172, poleg teh še 134 poštnih nabiralnikov, tako da je bilo skupaj 306 poštnih naprav. Brzovravnih uradov je bilo 100. Na Kranjskem pride ena poštna naprava povprečno na vsakih 32 km². Število prodajalcev poštnih znamk in vrednostno je znašalo 529. Skupno število na Kranjsko došlih in na Kranjskem oddanih pisem je v preteklem letu

znalo 8.107.780, mimo teh 133.150 nefrankiranih. Število dopisnic je znašalo 4.763.830, tiskovin 2.041.720, blagovnih vzorcev 205.110; število došlih in oddanih božojvk je znašalo 139.892.

Pravoobvezna carinska pojasnila. Govorili smo na tem mestu že o važnosti pravoobveznih carinskih pojasnil za stranke in dokazovali, kako dobro bi bilo ter kako veliko vrednost bi imelo za stranke, če bi se tudi pri nas, kakor v nekaterih drugih državah, poskrbelo za urad s takim delokrogom. Vlada je sedaj uvedla to institucijo tudi pri nas. Zadevne določbe so sledeče: Če je stranka v dvomu glede zacarinjenja kakega blaga ali glede zaračunavanja tare, se more obrniti za pojasnilo neposredno na finančno, trgovinsko ali poljedelsko ministrstvo ali pa potom carinskega urada do finančnega ministrstva. Stranka si lahko preskrbi pojasnilo tudi s posredovanjem Kmetijske družbe pri poljedelskem ministrstvu ali s posredovanjem trgovskih ali industrijskih korporacij pri trgovinskem ministrstvu. Vloge je kolkovati s kolkom za 1 krono. Navedena ministrstva so opravljena izdajati pravoobvezna pojasnila, to je taka, po katerih se mora carinski urad ravnati. Stranka, ki dobi tako pojasnilo, ve torej zanesljivo, kako se bode postopalo z blagom, odnosno z embalažo blaga, ki ga hoče importirati. V vlogi, v kateri se prosi za carinsko pojasnilo, je navesti vse za tarifarjenje važne podatke glede provenijence, izdelovanja, sestave in namena blaga; nadalje ali je stranka blago že kdaj pri kakem carinskem uradu zacarinila in katera tarifa postavka se je navedla; ali je stranka za iste vrste blaga že kdaj dobila pojasnilo kakega ogrskega carinskega urada. Tudi je v vlogi navesti, ali stranka želi, da se o izdanem pojasnilu obvesti kateri carinski uradov v Avstriji in na Ogrskem. Priložiti je pet vzorcev blaga. Vsak izvod vzorca mora stranka identifikirati. Vzorci morajo biti taki, da je moč blago preiskati. Stranka mora izrečno izjaviti, ali je pripravljena plačati stroške, ki nastajajo vsled preskuševanja; navesti ji je eventualno tudi znesek, ki ga je voljna v ta namen plačati. Vprašanja za carinska pojasnila, ki ne odgovarjajo tem zahtevam, se lahko vrnejo strankam v popolnitev. Ako se stranka pozivu na odzove, sme se odredi zahtevano pojasnilo. Pojasnila se izdajajo v najkrajšem času; če po preteku 6 tednov ni dobila stranka obvestila, jo je pončiti, zakaj se je odgovor zakasnil. Carinski uradi so vezani, postopati in poslovati po zmislu izdanega pojasnila tako dolgo, da se od poklicane strani ne izda drugo navodilo. Premenjena navodila ne veljajo za nazaj. Ministrstvo ima pravico dovoliti, da se blago zacarini po odločitvi prejšnjega pojasnila v primeru, da stranka dokaže, da je importirala blago v dobri veri in zanašajoč se, da ji bode plačati carino v takem znesku, ki odgovarja prejšnjemu pojasnilu.

Z osnovo te institucije je kupčijskim krogom jako usreženo, zakaj kompliciranost nove carinske tarife, ki je vsled številnih trgovinskih pogodb postala še manj pregledna, nareja celo izkušenim strokovnjakom v carinskih zadevah težave. Mnogo-katere določbe dopuščajo različno tolmačenje, prizadetim strankam pa je seveda na tem, da vedo z vso za nesljivostjo in gotovostjo, kako carino bode plačati za importirano blago. Višina carine prav često odloča ob sklepanju kupčij.

Nova španska carinska tarifa, ki je stopila s 1. julijem letošnjega leta v veljavo, navaja dvojne carinske postavke. Takozvana I. tarifa navaja carinske postavke, ki se navajajo na blago, dohajajoče iz držav, s katerimi Španija nima trgovinske pogodbe. Tarifa II. pa velja v prometu s pogodbenimi državami. Razlika v izmeri carine je mestoma tako znatna. V prometu z Avstro-Ogrsko, ki ima staro trgovinsko pogodbo s Španijo, jamčejo obojestransko vse ugodnosti, ki jih uživa klerakoli druga država, velja tarifa II. Med tem se je med Španijo in Švico sklenila nova trgovinska pogodba, v kateri je Španija priznala Švici znatne carinske olajšave, ki segajo dalej nego one tarife II. v primeri s tarifo I. Španska vlada je odredila, da te ugodnosti veljajo tudi za avstroogrsko provenijenco. Naši kraji so glede prometa s Španijo zainteresirani z različnimi izdelki iz lesa, s papirjem in nekaterimi vrstami železnine.

Poštnih uradov na Kranjskem je bilo leta 1905 = 172, poleg teh še 134 poštnih nabiralnikov, tako da je bilo skupaj 306 poštnih naprav. Brzovravnih uradov je bilo 100. Na Kranjskem pride ena poštna naprava povprečno na vsakih 32 km². Število prodajalcev poštnih znamk in vrednostno je znašalo 529. Skupno število na Kranjsko došlih in na Kranjskem oddanih pisem je v preteklem letu

Glasovi z Jesenic.

Občinska seja z dne 19. decembra 1906. Seja je bila izvanredna, ker jo je zahtevalo 13 klerikalnih odbornikov z Zabukovcem in Pongratzem na čelu. Župan dr. Kogoj konstatira sklepčnost ter odpravi ob 4. uri popoldne sejo. V kratkih besedah opominja odbornike vseh strank, da naj opuščajo predloge, ki le razburjajo duhove — Zabukovec se ironično smeje — in je bolje za občino, da se združimo na skupnem gospodarskem delu. Vsaka stranka je v odboru toliko močna, da lahko onemogoči uspešno delo. Župan poudarja, da je to njegovo osebno mnenje, prepušča pa prosti volji posameznika, da stori, kar se mu zdi umestnejše. Nato se prečita zapisnik prejšnje občinske seje. Odbornik Zabukovec se oglaš k besedi in pravi, da je župan pri Pongratzovem predlogu strankarsko postopal, ker je dal besedo odborniku Fabincu, dasi je baje odbornik Čebulj že prej predlagal — konec debate. Se sprejme v zapisnik. Odbornik Zabukovec predlaga, da se da na glasovanje predlog o odstranitvi obč. tajnika Humra iz občinske službe. Župan: Preidemo k glasovanju, in sicer odredim poimensko glasovanje! Pri teh besedah vstanejo odborniki narodno-napredne stranke kakor en mož ter se odstranijo iz zborovalne sobe. S tem se je zopet začela v jeseniškem občinskem odboru obstrukcija, ker hočejo klerikalci na vsak način nekaj doseči, kar se jim ne bo nikoli posrečilo. Postavna število klerikalno-nemških odbornikov je zopet takoj po seji zahtevalo izvanredno obč. sejo.

Gregorčiču v spomin. Pri predzadnji obč. seji je govoril župan posmrtno umrlemu slovenskemu pesniku Simonu Gregorčiču ter predlagal, da se dovoli 30 K za pesnikov spomenik, čemur je odbor soglasno pritril. Gregorčič je najpriljubljenejši slovenski pesnik. Bil je duhovnik, katerega so njegovi tovariši-duhovniki, podobni našemu Zabukovcu, svoje dni hudo preganjali. Fanatični rimski hajduki so ga duševno umorili in od takrat je tudi prenehal peti in je bil podoben ujetemu ptičku, ki le v časih bolesto zaječi v brezmejnem hrepenenju po — svobodi!

Savski vodovod bo zopet zaspal za dokaj časa, ker vsled nemunega početja klerikalno-nemških petelinov obč. odbor ne more delovati. Savčanom svetujemo, da primejo maha Pongračka za ušesa, ker jih tako imenitno zastopa. Mesto da bi se brigal za vodovod, hoče odpraviti obč. tajnika iz službe iz gole maščevanjaželjnosti, ker misli, da je tajnik kriv, da je tako žalostno propadel pri znani pravdi proti uredništvu „Straže“, ki mu je hotelo dokazati zakonolomstvo in vlačugarstvo. Upajmo, da se Pongratzu polagoma shladi prevroča kri!

Stranka vlačugarjev in goljufov. Imenitno stranko imajo sedaj klerikalci na Jesenicah. Kristosov naslednik Zabukovec je lahko ponosen nanjo. Pongratz, ki je pokazal svoje znanje v neki zelo nekalvalirski stroki, je strankin reprezentant in zastopnik. On vodi pisarniške posle, zastopa stranko pri sodnih in opravila sploh vse, kar služi v okrepitve in obrambo klerikalne stranke, torej na vsak način vse v večjo čast božjo. Blagajniške posle opravlja bivši jeseniški župan, o katerem smo pred kratkim čuli v nekem odprtem pismu, da je znal izbornou upravljati občinsko gospodarstvo za — svoj žep. Nad vsem pa drži svojo blagoslovljeno roko župnik Zabukovec kot nebeški zaščitnik, da se lahko gode največje svinjarije in lumparije v obrambo — svete vere. Ni vrag, da bi ne obstala Petrova skala — katoliška cerkev do konca sveta. Ljudstvo, kdaj se pač spametuje in uvidi sleparijo, ki jo uganja rimska duhovščina!?

Katoliško-klerikalna pobožnost. V terek je prišel na Jesenice neki jud ter priredil v Podivavškovem hotelu predstavo „Nur für Herren“. Županstvo je predstavo prepovedalo iz nramstvenih ozirov, ker je bilo pričakovati, da se bodo kazale največje svinjarije. Predstava se je vršila v kljub tej prepovedi. To pa je bilo nekaj za naše pobožne klerikalce. V celih tropah so pridli pod vodstvom Petra Rozmana k predstavi. Nemške klerikalce sta pripeljala Anton Pongratz in poznati gentleman Bachmann, ki baje zelo drži na katoliško moralo. In potem so pasli oči na nagih ženskah in saljubljenih kreboih, izvršujočih usmiljeno delo na boljših

konjskih polovicah. Sivolas možiček, član Marijine družbe, ki je tudi šel k predstavi, se je potem izgovarjal in pral, češ, da je mislil, da se predstavlja — Kristusovo trpljenje. V izvoljeni družbi je manjkal torej samo še Zabukovec. „Brezverski“ liberalci so bili toliko pošten, da se niso brigali za svinjarsko predstavo, ki je bila kakor nalašč ustvarjena za pohotne katoliške Marijine otroke in tretjerednike.

— Kärntner Wochenblatt. Če stopiš psu na nogo, cvili in grize okrog sebe. Takemu psu je podobna ta koroški „Schundblatt“ za kojega lajanje se nihče ne zmeni. Na Jesenice prihaja v dveh iztisih, in sicer v tovarniški kantino in — hotel Počivavšek. Vsakdo saj ve, kaj mu je storiti!

— Jeseniški „Sokol“ priredi dne 24. decembra t. l. ob 8. uri zvečer pri bratu starostu v Guštinovi restavraciji na Jesenicah „Božišnico“ s sporedom: Govori, deklamacije, razdelitev daril in prosta zabava. Člani, ki imajo društveni krog, nastopijo v kroju, drugi v navadni obleki. Vabijo se vsi prijatelji sokolske ideje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. decembra.

— **Gosposka zbornica** je snoči ob 1/2. sprejela načrt volilne reforme brez premembe tako, kakor ga je sklenila poslanska zbornica. V tej zgodovinskopomembni seji je govoril tudi ljubljanski škof in njegov govor je moral biti tako v oratoričnem, kakor v stvarnem oziru naravnost fenomenalen, ker poročajo današnji graški listi o njem tako, kakor se poroča pri nas o deželnozbornskih „govorih“ gospodina Drobniča!

— **Izjava.** V polemiki zastran kostne moke in Tomasove žindre je g. Kramer objavil v imenu vodstva tukajšnjega kmetijsko-kemičnega preiskovališča uraden spis, kjer me osebno žali in smeši. Sestavljen sem skrajno oster in obširen odgovor, ki sem ga 20. t. m. izročil uredništvu „Slovenskega Naroda“ s prošnjo, da naj ga objavi 24. t. m. Primoran sem bil dotakniti se uradnih in osebnih reči, kar bi moralo imeti važne posledice, zato sem smatral za korektno, da svoj izvršen korak prijavim gospodu predsedniku c. kr. kmetijske družbe, obenem načelniku kuratorija kmetijsko-kemičnega preiskovališča ter gospodu kulturnemu referentu c. kr. deželne vlade. Upošteval sem izražene tehne razloge in želje, zato sem izjavil svojo pripravljenost, zapostaviti osebno korist in za sedaj umakniti svoj odgovor, če dobim zadoščenje drugim potom, ter sem sam stavil naslednji predlog: „V skupni seji glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe kranjske in kuratorija kmetijsko-kemičnega preiskovališča, kamor je povabiti odbor „Gospodarske zveze“, ki je tudi prizadet, dalje vse kranjske strokovne učitelje kmetijstva in dva izvenkranjska kemikavečaka, je presoditi nagibe in upravičenost polemike z vseh stališč ter je uspeh posvetovanja objaviti.“ — Ker je bil ta moj predlog sprejet, sem danes v uredništvu „Slovenskega Naroda“ naročil, naj tisk mojega odgovora ustavi, a rokopis sem tamkaj pustil na razpolago uredništvu. — To izjavo sem priobčil z izrecnim dovoljenjem. — V Ljubljani, 22. decembra 1906. — Gustav Pirc, ravnatelj ces. kr. kmetijske družbe kranjske.

— **„Gradba šentjanške železnice“.** Pod tem naslovom se je že mnogo pisalo, posebno da bi se postavili kolodvori v prilogo občinama Šentrupertske in Mokronoške. Da se zadeva nekoliko spozna tudi v krogih, kjer krajevne razmere niso znane, bodi tu nekoliko pojasnjeno: Smer od postaje Trebnje, kjer se ta železnica odcepi, je nekako najkrajša direktno tako po sredini, da ostane na levo Šentrupert kake 3, na desno pa Mokronog kaka 2 km oddaljen od onega kolodvora kjer se namerava (na Puščavi, napraviti splošni kolodvor za obe okolici. Vsako ustrežanje eni teh občin bi šlo v kvar drugi, ali obema ustreči, podraži gradnjo za najmanj 400.000 K, oziroma podaljša progo za kakih 5 km. Neovrgljiva resnica je, da sta želji obeh teh občin popolnoma opravičeni in hvalevredno je, da se

oglašata sedaj, ko se gre za odločilno besedo, da ne bodeta potem večno zdihovali, kakor n. pr. zdihojejo Vrhnika, Škofja Loka, Kranj in več drugih takih krajev. Ali gre se tu za vprašanje, kdo naj plača to podražanje gradbe v prilogi tema občinama, kdo naj plača približno 400.000 kron? Nasproten željam rečenih občin ni nihče, a položaj je sledeči: Šentjanško železnico gradi akcijska družba dolenskih železnic in ostane tudi nje last. Stroške te zgradbe je železniško ministrstvo preračunalo, da bodo znašali od 1.800.000 K do 2.400.000 K, katero slednjo vsoto tudi podjetnik te zgradbe zahteva. Akcijska družba dolenskih železnic pa je dala na razpolago samo 1.800.000 K, katero vsoto ima na dispozicijo, ostalih 600.000 kron pa mora družba šentjanškega premogokopa sama prispevati, ako hoče sploh do železnične zveze priti, in ta šentjanška družba mora tudi jamčiti za obrestovanje investicije za železnico in prometnih stroškov na leto z 41.000 K. Iz tega jasno sledi, da k tej železnici največ prispeva šentjanška premogovna družba, in da je iz tega sploh vse sile morala napeti, da je to zgradbo omogočila. Niti država, niti dežela, še najmanj pa interesenti prispevajo tu kak vinar. Da pa danes šentjanška premogovna družba na noben način noče že prevzeto veliko breme pomnožiti še za celih 400.000 K, je pač naravno. Interesovanima občinama ne preostaja drugega, če hočeta imeti svoje kolodvore, kakor da poskrbita za pokritje tiste vsote, za katero se zgradba podraži ali pa da se zadovoljita s tem, kar jima železnica že sedaj zastoj nudi oziroma more nuditi. Najbrže sta ti občini svoj čas zamudile, se okleniti svojih poslancev, da jim izbojujejo potrebni prispevek, ali sedaj je že prepozno, in ako danes te občine vztrajajo strogo pri svojih zahtevah, bi bilo mogoče, da zgradba te tako potrebne železnice sploh po vodi splava, in splava obenem tudi ta ugodnost, katere se v trenutku nudi tema občinama in celi kranjski deželi takorekoč zastoj. Pn.

— **Klerikalne laži.** Danes dopoldne se je vršila pred tukajšnjem okr. sodiščem razprava o tožbi župnika Berceta proti posestniku Čarmanu iz Senice pri Medvodah zaradi razžaljenja časti. Ta Čarman je namreč dolžil tožitelja, da je imel ljubavno razmerje z neko žensko, kar ni ostalo brez posledice. Pri današnji obravnavi je toženec priznal, da je res govoril te žalilne besede, povedal pa, da jih je prvi govoril bivši medvodski župan prosluli oča Smovec. Razprava se je prelazila in pride zdaj škofov ljubezni prijatelj na zatožno klop, na kateri je že tolikrat sedel Smovec bo imel zdaj najlepšo priliko dokazati svoje zlobno govorjenje. Vemo pa, da ljubljanski škof ne bo popravil župniku Brcetu storjenih nečutenih krivic, čeprav se bo izkazalo, da je Smovec Brceta z namenom obrekoval. Da je bil Brc pri škofu počrtnjen predvsem od Smovca, je več kakor gotovo, po kaj pa naj bi bil letal ta dannan v škofovo palačo?

— **Dajte Gregorčiča narodu!** Malokateri pesnik je znal ubrati tako narodne strune, kakor naš Gregorčič! Po pravici se sme zahtevati, naj se njegove pesmi razširijo med ljudstvom in v to je po mojem mnenju — v prvi vrsti poklicana Družba sv. Mohorja! Namesto kakega molitvenika naj kar najhitreje izda „Zlato knjigo Gregorčičevih poezij“ z njegovo sliko na čelu, s primernim življenjepisom. Nekatere pesmi bi se dale ilustrirati. Na ta način bi pripravila Družba sv. Mohorja društvenikom prekrasen književni dar in čitateljem izreden užitek! Pesmi — posebno dobrih prinašajo društvene knjige malo. Berite n. pr. posamezne koledarje! Stritar je zadnji čas nekoliko odpomogel tej veliki revščini v poeziji, — a se posavlja

*) Priporočam Mohorjevo družbo pred Matico, to pa radi velikega števila udov!

z letošnjo knjigo! Dajte torej Gregorčiča narodu, odkrijte mu doslej skrite zaklade naše poezije! Res je, da je Gregorčič med našim ljudstvom najbolj znan, — a za svoje bogate misli je še vse premalo znan! Seveda ga pozna šolska mladina, pozna ga vsak naobražen človek — a poznati bi ga moral vsak Slovenec! Vsak Slovenec, brez razlike stanu in izobrazbe! Pisalo se je neke, naj se izdado „Gregorčičeve izbrane pesmi“! Dobro, a nikar naj se ne izbirajo preveč! Mislim namreč, v tem slučaju: Naravnost greh bi bilo izpuščati pesem „Človeka nikar“ ali pa konec pesmi „O nevihti“! Vse te pesmi, ki so se svoj čas zdele našim ozkosrčnim kritikom heretične — niso nikomur nevarne! Sploh nimamo v naši literaturi knjig, ki bi bile nevarne veri! Prazen strah v Ljub. Zvonu in Sl. Narodu, — katera čitati je menda prepovedano le v Ljub. škofiji — nam je dovolj tehten dokaz za to! Kar se tiče Gregorčičevih verskih pesmi, velja: „Brez dogme naučite narod vere“ — in njegovih ljubavih: „Brez moralizovanja ga naučite npravnosti!“ — Zato Gregorčiča med ljudstvo — narod vam bo hvaležen! Za Gregorčičem dajte narodu Aškerca! Njegove balade in romance posebej pa epos: „Stara pravda“ bi morali biti že davno v tisočih verzih med ljudstvom! Zakaj pravim to? Letos se je osmelil pisatelj župnik Lavtižar ter je v svoj potopis Pri severnih Slovanih vpeljal Aškerčev pesem: „Izpoved muce osojskega!“ Kako drugače čutijo in umevajo to pesem bralci — kakor one stihotvore v Kolledarju! Ali bi bilo res nekaj nemogočega, podati Mohorjanom enkrat prave poezije? —

V a
— **Ne igrajte se z ognjem!** Zadji „Domoljub“ pozivlja svoje somišljenike, naj zdaj o Božiču, ko imajo mnogo nakupovanj, ne hodijo v liberalne trgovine. Ogibajo naj se onih, ki so „naročniki brezverskega liberalnega časopisja“. Svetujemo našim klerikalcem, naj se ne igrajo z ognjem. Udariti znamo na raj, in da bo potem marsikak klerikalec zmrnil s svojim podjetjem, se lahko zaneso. Značilno pa je „Domoljubovo“ pisanje, s katerim vabi na bojkot slovenskih naprednih trgovin. Proti nemškimi trgovinam se še ni nikoli oglasil. Seveda: vera je zopet v nevarnosti!

— **Sadovi klerikalnega časopisja.** V tukajšnjem klerikalnem listu beremo, da prihaja v Mirno na Dolenskem 5 „Slovenec“, 37 „Domoljubov“ in 11 „Bogoljubov“. Sadovi tega berila ne izostajajo in če se ozremo na divjaštvo, ki se je pred par meseci zgodilo v Mirni, kjer se katoliški fantje in udje izobraževalnega društva na kanibalski način ubijali nedolžnega človeka, je klerikalcem uprav častitati. Tudi tisti Franc Rugelj, ki je roparsko napadel v Delnicah pri Reki gostilničarja Majnariča, je srkal nauke gori omenjenih katoliških listov. Nismo nič zavidi! —

— **Stara ljubezen ne zarjavi.** Pod tem naslovom prinaša zadnji „Domoljub“ sledeče: „Gosp. župnik v Preski bi rad svoj društveni dom vzdignil in uredil. Zato pa potrebuje mnogo lesa. Okrog Preske pa je papirnica že jako pobrala smrekovino in jelovino in radi tega se je gospod župnik kakor Izraelci v puščavi na egiptovski lonce mesa spomnil na lepe črne gozde gori v svoji prejšnji župnji pri Sv. Gregorju. Potrkal je pri svojih nekdanjih faranih in ti ga še niso pozabili in so mu radi obljubili cela debla ali posamezne krogle. Pa naj kdo reče, da ni res: „Stara ljubezen ne zarjavi — trikrat se povrne, ponovi.“ — Tisto staro ljubezen je seveda predvsem občutljivi preški fajmošter Brenoe, kakor jo občutijo naši duhovniki do ljudstva, kadar ga mislijo zopet spraviti ob kak krajcar. Da Brenoe s svojo faro ne more shajati, in da se mora zatekati v druge fare, kjer drugi božji namestniki molzejo dobro slovensko ljudstvo, je pa znamenje časa, čemur se bo marsikak naš duhovnik uprl, kadar mu bo njegov dušni sobrat prišel posegati v nje-

govo „last“. Sicer pa temu dogodku ni pripisovati tolike važnosti, da bi se ljudje morda uprli vedno večjim zahtevam kranjskih dušnih pastirjev.

— **Odlikovanja razstavljalcev na vinski razstavi v Ljubljani,** ki je bila dne 17., 18. in 19. novembra t. l. O kr. kmetijska družba kranjska, prirediteljica vinske razstave, je naprosila vse navzoče strokovnjake, naj izreko sodbu o posameznih razstavljenih vinih. Tej prošnji so se odzvali gg. pot. učitelj Belle, ravnatelj Dolenc, pot. učitelj Goričan, dež. vinarski komisar Gombač, c. kr. vin. nadz. Matjašič, pristav Rohrman, drž. pot. učitelj Sancin, c. kr. vin. nadzornik Skalický, drž. pot. učitelj Štrekelj i. t. d. Na podlagi izrekov teh gospodov in upoštevaje sodbu občinstva, ki se je pojavljala v tem, katerega vina je najbolj zahtevalo, in upoštevaje za sluge posameznih razstavljalcev za napredek domačega vinstva je c. kr. kmetijska družba kranjska priznala naslednje odlike: Častno diplomu za izredne zasluge: 1. Državni kletji v Novem mestu. 2. Kranjski kmetijski šoli na Grmu in 3. Vinarski zadrugi v Vipavi. Častno diplomu prve vrste so dobili: 1. Barbo Anton, grof. Rakovnik. 2. Bačar Lavoslav, Kostanjevica. 3. Colarič Martin, Slinovec. 4. Del Cott Gustav, Kostanjevica. 5. Ferjančič Alojzij, Slap. 6. Gregorič Ivo, Gadova peč. 7. Guštin Franjo, Metlika. 8. Hočevar dr. Janko, Krško. 9. Hrib Štefan, Vipava. 10. Hrovatin Anton, Vipava. 11. Kavčič Fran, Št. Vid. 12. Lanthiery Karol, grof, Vipava. 13. Lavrenčič Ivan, Vrhpolje. 14. Perhac Mirko, Vipava. 15. Pfeifer Ivan, Leskovec. 16. Schöner Albina, Leskovec. 17. Schwickert Julijana, Vipava. 18. Tavčar Edvard, Št. Vid. 19. Turnska graščina (Jos. Lenarčič), Leskovec. 20. Ulm Anton, Kleveč. 21. Wutcher Ema, Št. Jernej. Častno diplomu druge vrste: 1. Globočnik Ivan, Dobrava. 2. Gorenjec Ivan, Sv. Duh. 3. Koncilja Marija, Gorenja Straža. 4. Miklavčič Franc, Sv. Križ. 5. Premru Ivan, Št. Vid. 6. Rajmer Anton, Metlika. 7. Semič Filip, Št. Vid. 8. Skušek Friderik, Metlika. 9. Urbančič Anton, Čatež.

— **Napredna stranka na Bledu.** Piše se nam z Bleda: Dne 20. t. m. so se zbrali zaupni možje napredne stranke na Bledu. Iz neke umazane ovadbe je nastal prepir v naši stranki. Avtorji te ovadbe, ki sedaj delujejo prav pridno v prid klerikalcem, hočejo še vedno biti navidezno liberalni. Kdor deluje zaradi osebnosti očitno proti celi stranki, tega ne moremo smatrati za pristaša nego sodimo, da bi rad nevidno skočil v klerikalno stranko. Prihodnjč hočemo te naprednjake razkrinkati. Naša napredna stranka na Bledu je bila 12 let na čelu občine in zdravniške komisije. V tem času je občina kar je bilo sploh finančno mogoče napredovala. Ustanovila je stranko različna društva, tako posojilnico in sezidala „Blejski dom“. Občina je zidala novo 4. razredno ljudsko šolo, nakar smo dobili tudi obrtno šolo, potem je napravila ubožno hišo, drevered Zagorice — Grad, in ravno tam več novih oest, nov trotoir iz Zagorice do pošte. Kupilo se je veliko zemljišče, park Straža ter tam zgradila nova cesta; dalje se je napravila pešpot okoli Straže, in kupilo zemljišče razgled „Osojnica“, in tam napravila pešpot. Dalje se je napravila občinska cesta od kolodvora proti mliu, pešpot od kolodvora do jezera, sedaj so napravljeni načrti za vodovod in elektrarno. Občinska uprava izdaja vsako leto tiskan občinski račun, kateri se razdeli med občane. Zelo veliko so napredovale tudi deželne in okrajne ceste, vse po delu in trudu naše napredne stranke. Sedaj je prevzela zdrav. komisija zdrav. dom v last. V zadnjem času deluje obsežno naše društvo za promet tujcev, ker nam je potreba velike reklame da postane naš Bled „svetovno zdravilišče“. Tako nas čaka še veliko dela, ki se ima uresničiti občanom v korist. Pri sedanjih občinskih volitvah proti nevarnosti, da dobe občino v roke nazadnjaki, klerikalci, ki se bodo z vso močjo vdeležili volitve, da bi potem lažje plačali z občinskimi de-

narjem neopravičeno preko-koračenih 46.000 K za nove cerkev. Zato opozarjamo vse napredne občane, da se nam je ravno sedaj velika potreba zediniti, ker sta mogoči le dve stvari: ali zmaga napredna stranka ali pa klerikalci. Gotovo pa je le zaslepljenost, če si kdo domišlja, da sta na Bledu dve napredni stranki. Napredna je samo ena stranka in zato z vso resnostjo opozarjamo naprednjake: „Vsi zedinjeni na krov pri občinskih volitvah!“

— **Organizacija „Narodne stranke“ na Štajerskem** lepo napreduje. Okrajni odbori so že sestavljeni skoro v vseh 27 okrajih na Spodnjem Štajerskem. Glavni odbor bo imel svojo prvo sejo v nedeljo po novem letu dne 6. januarja 1907 v Celju. Na dnevnem redu te seje bo konstituiranje glavnega odbora, volitev izvrševalnega odbora in raznih odsekov. Na tej seji se bo tudi razpravljalo o bodočih državnozbornskih volitvah, o stališču „Narodne stranke“, ki je naj zavzame na zaupnem shodu v Mariboru in o delokrogu okrajnih odborov. Seja bo trajala dopoldne in popoldne.

— **Bodimo odkriti!** — Iz slov. Štajerj se nam piše: „Domovina z dne 18. dec. t. l. opozarja, da bodo narodnjaki, ki danes še niso pristaši „Narodne stranke za Štajersko“ vedno delovali tam, kjer se gre za skupne interese našega naroda! Nova politična struja ravno stremi po tem, da bi se vsi dobrovoljni sloji našega ljudstva našli pri nesebičnem, intenzivnem delu v blagor tistega! Ravno to je glavni povod, ki je povzročil porod nove stranke v nas slovenskih Štajercih! Ne slepimo nikogar, naš program je jasen! Mi ne odbijamo nikogar, le da je dobre volje in — nesebičen. Mi ne iščemo osebnih koristi, marveč le dobrobit naroda našega! Zato pa bodemo vedno le za istinite želje ljudstva našega in bomo skrbeli tudi za to, da se ljudski glas pravilno izrazi, a ne, da bi bil tisti le odmev — nekaterikov! Dobro znamo izza nedavno preteklih časov, kako se pri nas dela v znamenju „ljudske volje!“ Ta „ljudska volja“ bili so le nekateri po mariborskem kapitelju propagirani „gospodje.“ Nas pa ni več volja, te komande slušati! — In v to je že bil skrajni čas! Kajti tudi drugi naši „veljaški“ krogi bili so po tej kemandi že tako „panani“, da niti niso več kaj reagirali, marveč le — seveda vpoštevajoč zloglasno „slogo“ — prikimovali in se — udajali pevelju, izdanemu v Mariboru in podkrepljenemu po naših poslancih a la Robič i. dr. To ne gre in ne more iti tako dalje! — Zato pa — komur je res volja, odpraviti te nezdrave razmere ter uiniti radikalno remedure v našem zavoženem političnem življenju; tisti naj se loti resno dela v pravo smer, kakršno si je napisala na svoj prapor nova stranka na slov. Štajerskem! —

— **Celjsko gimnazijsko vprašanje.** Celjski „Narodni List“ piše, da je dobil iz Ljubljane obvestilo, da hoče vlada celjsko in mariborsko gimnazijsko vprašanje rešiti na ta način, da bi dala Slovencev za vse Spodnje Štajersko popolno gimnazijo v Mariboru, celjske samostojne gimnazijske razrede bi pa opustila. List pravi, da se baje tudi nekateri kranjski poslanci (seveda klerikalci) izrazili svoje soglasje s tem načrtom, češ, boljša ena popolna gimnazija, kakor dve nižji. „Narodni List“ naglašja, da se muzi ta novica neverjetna, potem pa nadaljuje: „Toda spominjamo se nesrečne koroške in prodaje koroških Slovencev po dr. Šusteršiču in zaradi tega tudi tej neverjetni novici posvečamo iz previdnosti svojo pozornost. Pri nas je vse mogoče! Naše stališče o srednjem šolstvu smo izrazili s sklepom shoda 8. decembra in je to najmanj, kar Slovenci zahtevamo. Če bi se naš položaj skuil mesto izboljšati poslalašati, če bi se kateri slovenski poslanec le trenotek spuščal v razmotrivanje, da je 1 več ali toliko kakor 2, tak človek bi zaslužil, da se ga na

➡ Dalje v prilogi. ➡

mestu zadavi! — Celjsko gimnazijsko vprašanje je pa sedaj, to vemo iz nemških virov, zopet pereče in se reši morebiti prej nego se misli. Zato pa trikrat pozor! Če treba, nastala bode burja, ki jo Štajerci doslej še niso doživeli!“

— **Slovenščina in občinski uradi.** Od Dravinje se nam piše: Glede slovenskega uradovanja pri naših občinah na slovenskem Štajerskem se je poslednja leta dokaj izboljšala. A vse preveč še imamo ljudi, ki kar gnevajo same obzirnosti. To ne velja v javnosti. Trd bodi neizprosni mož jeklen, kadar se gre za svetinje narodove! Glejmo, kako delajo naši nasprotniki, kjer imajo premoč. Niti besedice slovenske ne dajo od sebe, zgolj nemško uradujejo. Zato pa: kakor ti meni, tako jaz tebi! To zahteva pravica, pa tudi naroden ponos. Na svojih tleh prostost v vsem in nobenih spon! Občine slovenske po Sp. Štajerskem poslužujte se v svojih uradih le slovenščine, dopisujte samo v slovenščini, ter kažite tako, da vam je biti Slovenec — ponos. Kder biva med nami, ta mora znati in spoštovati slovenski jezik. To načelo nam bodi kažipot v vsem našem javnem življenju! —

— **Kompromis v Šoštanju.** Piše se nam iz Šoštanja: Dne 21. t. m. se je končala volitev za občino Šoštanj s tem, da se je po posredovanju vlade sprejel kompromis glede delovanja in funkcionarjev. Županom je izvoljen tovarnar Hans Woschnagg, podžupanom pa posl. Ivan Vošnjak.

— **Nemška nestrpnost.** V Celovcu je prepovedal gostilničar gostilne „Pri medvedu“, kamor vedno zahajajo Slovenci, slovenskim kmetom govoriti slovenski. Slovenski denar mu diši, le slovenski jezik mu smrdi! To je pač že skrajna nestrpnost, proti kateri je treba odločno nastopiti.

— **Volitev v predstojništvo in razsodišče delavske zavarovalnice v Trstu.** Obračamo so do vseh županijskih in župnih uradov, istotako do vseh delodajalcev, ki še niso glasovnic vpisali, s prošnjo, da iste pravilno podpisane nemudoma pošljejo na naslov: Josip Lenarčič v Ljubljani, pisarna trgovske zbornice.

— **Tržaška zavarovalnica zoper nezdgo.** Rodoljub nam piše: Temeljiti članki dr. Vođuška zaradi tržaške zavarovalnice so zbudili po celi Kranjski in Primorski splošno pozornost. Ne vem pa, ali se kaj dela tudi v Dalmaciji. V enem teh člankov je pozival namestništvo v Trstu, naj vzame volitve v zavarovalnico v svoje roke. Ta poziv je treba nekoliko podpreti. Govorice o mnogih nerednostih pri prejšnjih volitvah (kojih nekatere so v „Slov. Narodu“ navedene), so nam res vzele vse zaupanje v dosedanje vodstvo zavarovalnice v volilnih zadevah. Treba bi tedaj bilo, da se razum trgovske in obrtne zbornice kranjske obrne na tržaško namestništvo tudi deželni odbor kranjski, a ob enem bi se moralo brž provročiti, da stori isto tudi trgovska in obrtna zbornica v Zadru (ako odločujejo v njej Hrvati) ter dalmatinski deželni odbor. Tako skupno akcijo bi tržaško namestništvo moralo vpoštevati.

— **Ponižno vprašanje na c. kr. pošto ravnateljstvo v Trstu.** Piše se nam: Skozi več let vozila je vozna pošta iz Postojne proti Vipavi ob polu 4. uri, to je po prihodu poštnega vlaka iz Ljubljane (ob 3. uri). V sredo zljubilo se je menda iz dolgočasnosti poslati v Postojno ukaz, da mora odhajati pošta že ob polu 3 uri kar se je tudi zgodilo. Ob 3 uri pride v vlakom iz Ljubljane več pasirjev na pošto, hoteč peljati se na Razdrto in Vipavo. A kako presenečenje — pošta je odšla na ukaz poštnega ravnateljstva. Kaj je ostalo pasirjem. Ali naročiti si drag voz, — ali prenočiti v znano ne ceni Postojni — ali pa gaziti sneg v hudi burji? Naj nam slavno ravnateljstvo vendar razvolmači — kaj namerava s to bedasto vpeljavo. Tedaj bode hodila pošta popoldan popolnoma prazna?

Kaki dobiček pa ima ona — ako dospe v Vipavo mesto ob polu 7 uri, že ob polu 6 uri? Nasledki tega bodo, da se sploh nobeden Vipavec ne bode peljal po južni železnici skozi Postojno. Pri celi stvari je največji škandal, da se spreminjajo vozni redi kar nenadoma in brez poprejšnje objave v časopisih. Slovenskim poslancem pa zopet toplo priporočamo, da se zavzamejo za toliko potrebno vipavsko železnico — ker današnje zveze so bol culukaferske kakor avstrijske. Vipavec.

— **Travo rasti** slišijo v uredništvu „Slovenca“ sredi hude zime. V snočni številki namreč pripovedujejo, da je bila prednočnja tajna seja občinskega sveta jako burna. Koliko je na tej abotnej novici resnice, pove najjasnejše dejstvo, da sta bila Lauter in dr. Zarnik imenovana soglasno, prvi za magistratnega policijskega, drugi za magistratnega svetnika.

— **Promocija.** Danes je bil na Graški univerzi promoviran doktorjem prava g. Robert Eržen, c. kr. finančni koncipist v Ljubljani. — Na češkem vseučilišču v Pragi je bil promoviran za doktorja prava goriški Slovenec gospod Josip Ferfolja iz Doberdoba, sedaj odvetniški kandidat v Tolminu. — Čestitamo!

— **Odvetniški izpit** je napravil pri nad sodišču v Gradcu g. dr. Gvidon Sernek iz Celja.

— **Sodna vesti.** Sodna kancelista gg. Franc Lorber in Ivan Mesner v Kamniku sta imenovana za oficijala.

— „**Osa**“. Stev. 7. — Vsebina: Pesem ricanjskih „brezvercev“. (Po narodnem napetu). — Gospe tercijalki. — Nezakonski oče. (Črtica po življenju). — Literarne novice. — Njen jubilej. — Latinsko-slovenski slovar. — Iz predavanja dr. Dermasteja na zaupnem shodu itd. — (Podoba) Prešern in titularni pesnik Anastasius Grün. — Prebrisani mežnar.

— **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Jutri, v nedeljo, popoldne se uprizar pri prvi sezoni slovita Anzenbergerjeva narodna igra s petjem „Podkriževalci“. Pri predstavi sodeluje moški in ženski operni zbor. Zvečer se poje zadnjikrat v sezoni priljubljena Verdijska opera „Rigoletto“. V torek, na sveti dan, zvečer se uprizar za dobrodelne namene predanjkrat letos Smetanova opera „Prodana nevesta“ (za par). V sredo popoldne je otroška predstava, in sicer se uprizar priljubljena „Pepelka“, za zvečer pa se pripravlja tretja in zadnja letošnja repriza Cankarjeve komedije „Za narodov blagor“.

— **Silvestrov večer.** Telovadno društvo Sokol v Ljubljani priredi dne 31. decembra t. l. običajni Silvestrov večer. Odbor se trudi, da napravi s primernim programom, ki ga priobčimo prihodnje dni, večer slavnemu občinstvu čim zabavnejši.

— **Sokolova maskerada.** Od odbora ljubljanskega Sokola se nam javi, da se vrši prihodnja društvena maskerada pod geslom „Vesoljna selitev“. Podrobnosti navodila sledi.

— **Žensko telovadno društvo v Ljubljani** naznanja, da je razposlalo vabila za javno telovadbo, ki se vrši v torek 1. januarja 1907 ob petih popoldne. Slavno občinstvo, ki pomotoma ni prejelo vabila, vse one, ki se zanimajo za telovadbo, ter slednjič one adresate, posebno p. t. članice, katerim pošta navzlic natančnim naslovom ni dostavila vabil — vljudno prosimo, — da se blagovolijo zanje zgledati v trgovini g. Lozarja na Mestnem trgu, kjer se dobivajo tudi vstopnice.

— **Opozarjamo se enkrat na predavanje g. koncertnega vodje M. Hubada,** ki bode v nedeljo, dne 23. t. m. ob pol 11. uri dop. v pevski dvorani „Glasbene Matice“. Vstop imajo člani v „Zvezi slov. pevskih društev“ stojičih pevskih društev.

— **VI. redni občni zbor slovenskega trgovskega društva „Merkur“** se vrši, kakor vsako leto na sv. Treh Kraljev dan, to je 6. januarja 1907 ob 10. uri popoldne v društvenih prostorih. Na dnevnem redu so sledeče točke: Pozdrav predsedstva, poročilo tajnika, blagajnika in preglednikov računov, volitev odbora in slučajnosti. Gospode člane vabimo k obili udeležbi.

— **Družbinski večer** priredi slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v nedeljo dne 6. januarja 1907 v sokolski dvorani v „Narodnem domu“. Spored: 1. Pevske točke pevskega zbora našega društva. 2. Godba Ljubljanske društvene godbe. 3. Vinska pokašnja. 4. Po 10. uri ples. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 60 vin. za osebo. Toaleta navadna. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Go-

spode društvenike in prijatelje društva opozarjamo na to prireditev že sedaj ter jih vabimo k prav obili udeležbi.

— **Mestno drsališče.** Na Mestnem drsališču pod Tivolijem se razvija drsalni šport prav živahno. Izvršile so se od strani mestne uprave vse potrebne poplave. V garderobi paviljon vpeljal se je vodovod in je srednji trakt prirejen za buffet, kjer postreže restavrat g. Kenda z mrzlo in gorko pijačo. Igral bode ondi tudi večkrat na teden ljubljanski godbeni sekstet. Ob nedeljah dopoldne in ob četrtnih popoldne svirala bode na drsališču „Društvena godba“. Upraviteljstvo mestnega drsališča pomnoženo je vsled sklepa občinskega sveta z drsališkim odborom, kateremu načeljuje odvetnik g. dr. Albin Kapus in tega namestnik gosp. deželni računski oficijal Pavel Drenik. Za zdravniško pomoč v slučaju kake nezgode na drsališču skrbel bode zdravnik gosp. dr. Jernej Demšar. V to potrebno obvezila in zdravila dodal je brezplačno g. Ubald pl. Trnkoczy. Drsališki odbor prirejal bode tudi v drsalni sezoni razne zabave event. kostumne veselice na drsališču. Pričakovati je, da občinstvo v interesu družabnega življenja prav mnogobrojno obiskuje drsališče ter s tem podpira ta vsekakor zdravju koristni in zabavni šport.

— **Iz Turjaškega trga** se nam piše: O božičnih praznikih se bosta dobivala v Turjaku na hiši št. 40 „Slov. Narod“ in „Osa“. Tudi klerikalni backi ju bodo lahko brali ali dobili brezplačno. Leta 1904. je bila ta hiša trikrat oblegana od ponočnih klerikalnih backov, ki so kakor divjaki razgrajali in šipe pobijali, češ da se v tej hiši uči kriva vera, da nikdar ne gre nihče k maši, da ne moli. Seveda je bila stvar ovadena in so prišli orožniki iz Vel. Lašče, da so „nedolžne“ backe črne garde izročili sodišču, kjer so dobili primerno kazen. Nedolžna garda pa še sedaj ni oken plačala, najbrž po naukih katoliške cerkve, da je treba storjeno škodo plačati ali poravnati. Sreda store katoliški poštenjaki to samo takrat, kadar jim sodnija sede za vrat, drugače pa ne.

— **Zvišanje poštinih tarifov.** Pred kratkim je šla po listih vest, da se s 1. januarjem zviša porto pri vseh pismih za 2 vin. Ta se zdaj preklicuje, ker posvetovanja v tem oziru še niso končana.

— **Sokol v Šiški** ima v nedeljo dne 30. decembra, ob dveh popoldne v društv. telovadnici svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu sta poleg poročil tajnika, blagajnika in učelnika še dva predloga odborova glede premembe društvenih pravil in zvišanja članarine. Odbor je v svoji zadnji seji sklenil, predložiti občnemu zboru pravila, ki jih je izdala S. S. Z., ker so ta veliko popolnejša in preciznejša, kakor pa stara pravila, ki so se izkazala kot jako pomanjkljiva. Drugi predlog odborov se tiče zvišanja letne članarine za eno krono. Dosedaj se je plačeval letni prispevek na S. S. Z., — po eno krono od vsakega člana — iz društvene blagajne. Ker pa bi moralo na ta način društvo plačevati čez 100 K vsako leto, bi se množilo društveno premožje le malenkostno, če se ne bi celo manjšalo. Zato bo predlagal odbor na občnem zboru, naj plačuje prispevek na S. S. Z. vsak član zase, kar se ne bo toliko poznalo, ako se pobira ta prispevek v dveh obrokih, ki bi bilo potem 50 h vsakega pol leta. Odbor vabi vse člane k najobilnejši udeležbi že z ozirom na sklepanje o teh dveh predlogih, ki sta za nadaljno razvijanje društva zelo važna.

— **Vodovod za Kranj in okolico.** Zakon, ki ga je sprejel deželni zbor kranjski v predzadnjem zasedanju glede vodovoda za Kranj in sosedne občine Predoslje, Dvor in Senčur, je bil te dni predložen cesarju v potrjenje.

— **Prijet vojaški begun.** Cigan Simon Hudorovič prav Bradjič iz Gmajne pri Litiji je bil letos potrjen in dodeljen k 17. polku. 7. oktobra bi bil moral vstopiti v vojaško službo. Peljal se je v Ljubljano, tu pa mu je zasmrdela vojaška suknja in vrnil se je iz Ljubljane. Potepal se je po gozdih, zdaj ga je pa orožništvo izsledilo. Na vprašanje, zakaj ni prišel v vojašnico, je dejal, da ni mogel najti pota. Da bi se mu ta nesreča v drugič ne pripetila, dali so mu za spremstvo orožnika.

— **Kako klerikalni kolodvori zidajo.** Pred kakimi tremi tedni je bil tudi v Šentupertu sklican shod radi novega kolodvora Šentuperskega na novi Sentjanski železnici. Na shod je prišel tudi dr. Schweitzer iz Ljubljane. Neki star hlapec pripoveduje o tem približno takole: Prišlo nas je več na ta shod, tudi mojih somišljenikov je bilo več in tudi farovski hlapec je bil zraven. Tisti gospod dr. Schweitzer iz Ljubljane so pa rekli: „Ljubi moji kristjani! molite in prosite boga, da bi vam gospodje nare-

dili štačjon prav v Šentpetru. Molite, molite in prosite boga, pa bo dobro šlo.“ — Tako tolažijo klerikalni poslanci svoje „ovčice“.

— **Iz Idrije** se nam piše: Tukajšna moška podružnica sv. Cirila in Metoda je kakor še mnogim Idrijsčanom v spominu, svoja prva leta pa do l. 1897 vrlo dobro delovala in donasala lepe svote. Od tega časa naprej pa peša. Občni zbori so vsled skrajno pičle vdeležitve izostali, toliko težje je bilo mogoče vsled razcepljenih strank prirejati živahne veselice kakor prva leta in tako je vtihihnila kakor žal mnogo njenih tovaršic na Kranjskem. Ostalo ji je do letošnjega leta zvestih članov le malo številce s svojim skromnim letnim doneskom. Po pravici se je popraševalo, ali sploh še obstoji v Idriji moška podružnica sv. C. in M.! Zadnja leta so se razmere začele nekoliko izboljševati. Pristopil je k glavni družbi rodoljub kot neimenovan pokrovitelj in med nekaterimi mlajšimi rodoljubi pojavila se je zadnji čas dobra misel idrijsko podružnico zopet spraviti k vspešnemu in rednemu delovanju. Priglasilo, oziroma je plačalo letnino že nekaj novih članov pa za mesto Idrijo še premajhno in nečastno število. Vsakdo ve, da se kaj znanega more doseči le z združenimi močmi, vsled tega vabimo vse spoštovane rodoljube, ki vedo ceniti blagi namen te koristne šolske družbe, naj se blagovolijo zgledati bodisi kot vstanovniki z jednokratnim doneskom 20 K ali kot letniki z doneskom 2 K na leto, ter jih h krati prosimo, ako okoliščine dopuščajo, da v tem smislu dobrohotno posredujejo tudi med svojimi prijatelji in znanci. Zaradi lažje priglasitve obične znane rodoljube z nabiralno polo tekom meseca decembra društveni sluga g. Ivan Koder, kar naj se blagohotno na znanje sprejme.

— **„Sokolski dom“ v Celju.** „Celjski Sokol“ je na svojem izrednem občnem zboru sklenil, da se ima v najkrajšem času sezidati v Gaberjih „Sokolski dom“. Občni zbor je pooblastil odbor, naj kupi stavbišče, in sicer prostor za bivšo Kosmovo hišo. Poslopje se prične zidati že prihodnjo spomlad.

— **Ljubezen nemških uradnikov do slovenskega kmeta.** „Narodni List“ piše: Ta se je v žalostni luči pokazala ob priliki, ko se je na Ljubecnem pri Celju šola stavila. Stavbo je pri licitaciji izdžbal kmet Jožef Jošt proti popustu 22 odstotkov od stavbne vsote. Od njega sta pa za četrto odstotka po nižji ceni prevzela kmeta Martin Bincl in Franc Stožir, popust četrtnike odstotka je pa Jožef Jošt podaril občini Škofja vas, katere župan je bil. Ker so se zgodile neke napake, se je izgotovitev stavbe zakasnila. Krajni šolski svet in prizadeti občinski zastop sta soglasno sklenila, naj se za zakasnitev ne naloži podjetnikom globa, ker ni nikake škode in ker sta podjetnika imela itak mesto dobička izgubo. Saj sta pa zaradi te nesrečne šole tudi res posestvi obeh na boben prišli. Vendar pa okr. šolski svet celjski ni slusal ljudskega glasu. Naložili so podjetniku Joštu 19.000 K globe, katero so potem znižali na prihično 3000 K. Ker Jošt tega zneska ni dobil, ga tudi Binclju in Stožirju ni mogel izplačati. Ta dva sta Jošta tožila pri okrožni sodniji v Celju. Oba zastopnika in senat so se trudili, stvar z lepa poravnati. Prekinilo se je postopanje in se vložila na deželni šolski svet v Gradcu prošnja, podpisana od obeh odvetnikov in od okrajnega šolskega sveta in občinskega zastopa, naj se okr. šolskemu svetu ukaže, da dovoli krajnemu šolskemu svetu naloženo globo opustiti. Za posredovanje sta bila naprosena dva deželna odbornika. Pa vse zastoj. Deželni in okr. šolski svet sta bila mrzla in gluha in sta rekla, naj sodnija spozna. Sodila je dvakrat okrožna sodnija v Celju in enkrat višja deželna sodnija ter se je sodnijsko spoznalo, da ni bila primerna niti globa 19.000 K niti 3000 K ampak k večjemu 500 K. Stroške pravde so naredili na obeh straneh nad 1000 K. In kdo bode plačal in škodo trpel? Občina Škofja vas! In zakaj? Ker ni hotela plačati? Ne, denar je bil v posojilnici pripravljen, ampak ker ni smela plačati, kar je v soglasju s krajnim šolskim svetom kot pravično spoznala. Ta slučaj je preveč kričoč, da bi ga ne objavili in naravnost v nebo vpije. Birokratje, kje imate srce? Tako se ne postopa z ljudstvom!

— **Grozen prizor** se je nudi v četrtek ob polu 5. jutraj v Celju. Zasebnica gđna. F. K. je nekoliko umobolna in si je hotela končati življenje s tem, da je nameravala skočiti skozi okno. Bila je z životom že čisto zunaj okna, ko je prihitela dekla in zgrabila nesrečnico za roke. Poleg stanujoči dijak je prihitel na pomoč in da je šla dekla klicati ljudi, je on držal umobolnico za roke cele četrte ure. Ako bi ne bilo ljudi v pravem času na pomoč, bi bil gotovo omagal,

kajti ženska je visela med zemljo in nebom.

— **V pijanosti** je padel pod voz v Mariboru hlapec Sardinšek iz Poberža. Kolesa so mu šla čez prsi in trebuh. Hlapec je močno poškodovan.

— **Vlak je povozil** v Leitersbergu pri Mariboru železniškega delavca J. Ferka, ki je kidal sneg s tira.

— **Vojaško veteransko društvo za Brežice in okolico** priredi v nedeljo, dne 6. prosinca ob 7. uri zvečer v veliki dvorani „Narodnega doma“ koncert s plesom, pri katerem svira vojaška godba c. kr. pešpolka iz Karlova.

— **Nasledki slabe vzgoje.** V Šoštanju so prišli 15letnega Antona Kresnika, ki se je potepal okrog in kradel že kake dve leti. Najljubše so mu bile kokoši. Lovil jih je po trgu in kjer je ukradel kakšno, jo je hotel prodati takoj pri sosedu. Vzrok te sprijenosti je slaba vzgoja. Starši so mu šli vedno na roko, kadar je učinil kak prestop. Kolikokrat so starši krivi, da zaidejo otroci na kriva pota, ki jim dovoljujejo vse in jim dajo neomejeno potuho, ne pomisleč, da se jim bo to kdaj še bridko maščevalo.

— **Odbor akad. tehn. društva „Triglav“ v Gradcu** javlja, da je bil izvoljen na mesto odstopivšega podpredsednika iur. Konrad Šmida in na mesto odstopivšega blagajnika iur. Mihael Stajnk.

— **Prijeli so** v Blatogradu na Koroškem Marijo Smole iz Mokronoga. Odsli je že oktobra z doma.

— **„Cigani“ v Rojnu pri Trstu.** V nedeljo dne 16. t. m. je vprizorila „Narodna čitalnica“ v Rojnu ob nabito polni dvorani novo izvirno igro „Cigani“, v kateri je nastopil kot gost v glavni vlogi gospod Danilo, član slovenskega gledališča v Ljubljani. Rojanski čitalnici je le čestitati na tem velikem uspehu, ki ga je dosegla s to igro. Da je pa igra tako dobro uspešna, je pa v prvi vrsti zasluga gospoda Danila, ki si je takoj v prvem prizoru pridobil simpatija občinstva. Pokazal nam je v svoji težki vlogi mladega živahnega zaljubljenca tako naravno, da je bilo naše občinstvo, ki ni vajeno videti na naših odrih takih igralskih moči, kar najprijetneje iznenadeno. Zeleti bi bilo, da bi ga še večkrat videli na našem odru. Pa tudi vsi p. n. diletantje so svoje naloge prav dobro rešili.

— **Strašna nesreča pri razstreljevanju.** V Se. Jani pri Trstu se je zgodila v kamolomu velika nesreča, kakor smo poročali že včeraj. 18letni Juri Milačič iz Črne gore in 22letni Josip Pahor sta pripravljala mino za razstrelitev kamena. Kar se je dinamit sam užgal, vsled česar je nastala silna eksplozija. Milačič je bil dobesedno raztrgan na kosce, tako da še njegove glave ni mogoče najti. Njegov tovariš je zgnubil samo roko, katero mu je popolnoma odtrgalo od telesa.

— **Tatvina.** V urade okrajne oblasti v Zlataru na Hrvatskem so vlonili neznani tatovi, razbili železno blagajno in odnesli okrog 5000 kron denarja.

— **Mednarodna panorama** na Pogačarjevem trgu ima od včeraj naprej razstavljeno novo, zelo privlačno serijo: strahoviti potres v San Francisku dne 17. in 18. aprila 1906, ki je razdjal skoraj popolnoma velikansko in cvetoče to mesto. Pogled na razdijano mesto je res strašen. Takozvano trgovsko mesto, kjer so bile najkrasnejše palače in razkošne cerkve, je le kup kamena, le jekleno ogrodje nebotičnih hiš štrli v zrak. Drugje podirajo vojski z dinamitom ostale zidovje, da se ne zruši na mimoidoče. Celo tlakovane ceste je potres razdrl in razoral, drugje pa so se ceste pogrezle. Strahovitejši prizor je pač komaj kje provročil element. Slike so neposredno po potresu napravljene nalašč za panoramo. — Prihodnji teden se razstavi otok Tenerifa.

— **Glavni sestanek** za prireditev „Fantovskega plesa“ bode v soboto, 22. t. m. ob 6. uri zvečer v kavarni „Union“.

— **Zalagateljica z meblji.** Kakor smo svoj čas poročali, je policija prišla na sled hišnici hotela „Union“, Juliji Novakovi, da je kradla v hotelu razne meblje, knjige, perilo itd. ter potem vse prodajala pri starinarjih. V tem, ko je tekla proti nji kazenska preiskava, pa je v gostinji g. Avgusta Zajca v Sodnijskih ulicah ukradla tri steklenice vina. Novakova, ki je podvržena tudi ti lepi čednosti, da se posebno ne brani alkoholnih pijav in je bila zaradi tatvine že predkaznovana, se je morala danes pred deželnim sodiščem zagovarjati zaradi hudodelstva tatvine in je bila obsojena na 10 tednov zapora.

— **Izgubila** je gospa Stefanija Handljeva črn ženski muf, vreden 60 kron.

— **Lovski pes, rujav,** po prsih bel, dolgodlak, košatega repa, se je

zatekel iz Roženskega gozda v ljubljansko okolice. Kje da je, naj se blagovolji naznaniti na mestni policijski urad.

— **Na drsališču** bo svirala „Društvena godba“ jutri, v nedeljo od 11. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

— **Ljubljanska društvena godba** priredi danes zvečer koncert v hotelu „Južni kolodvor“ (Seidl), Kolodvorske ulice. Začetek ob 8. uri. Vstop prost. — Jutri, v nedeljo se vrši koncert v restavraciji hotela „Union“. Začetek ob 8. uri.

— **Ljubljanski sekstet na lok** koncertuje danes zvečer ob 9. uri v „Narodni kavarni“. Vstop prost.

— **Izkaz društvene posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“**. V službo se sprejmejo: 1 poslovodja, 2 potnika, 1 kontorist, 6 pomočnikov mešane stroke, 2 pomočnika spekerijske stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 1 pomočnik modne in galanterijske stroke, 1 prodajalka, 7 učencev. — Službe iščejo: 2 poslovodja, 2 knjigovodja in korespondenta, 15 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki spekerijske stroke, 6 pomočnikov manufakturne stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 11 kontoristinj, 4 blagajničarke, 3 prodajalke.

— **Jugoslovanske vesti**. Originalen hrvaški list. V Dalmaciji na otoku Braču izhaja v trgu Postiri list „Narod“ ki je znan samo onim, ki prihajajo v Postiro ali tamkaj žive, a to iz tega razloga, ker se ta list ne pošilja nikomur izven mesta. To je torej lokalni list v najožjem smislu te besede. Toda v tem ne tiči njegova originalnost. To je časopis, edini svoje vrste radi tega, ker se ne tiska in ne prepisava, vobče ker se ne razmnožuje, marveč izhaja samo v enem izvodu, a vendar ga vse nasteece, ki šteje okoli 2000 prebivalcev, lahko udobno prečita. Ta čudež se napravi takole: Edini izvod lista, ki izhaja vsakih osem dni v rokopisu, se razstavi v kaki izložbi, koder hodi mimo največ ljudi. Mimoidoči se ustavljajo pred oknom in čitajo časopis. Kdor ima dovolj prostega časa, prečita ves list brez prestopa. Kdor pa ima kaj opraviti, pregleda površno najnovejše novice in se vrne kasneje nazaj, da prečita ves list. Vsaka številka ostane izložena teden dni, dokler ne izide nova. „Narod“ prinaša različne krajevne novice, poučno in zabavno čtivo, članke o dnevnih vprašanjih in o stvareh, ki se tičejo ljudske izobrazbe. List je ustanovljen baš radi izobrazbe nižjih slojev in sodelujejo pri njem vsi naobraženci in trgu. Učitelj je glavni urednik, občinski svet je pa nadzorovalni odbor. — S takimi listi se bi lahko poskusilo tudi pri nas, morda bi se s tem dalo več doseči kakor s knjižnicami in predavanji!

— **Vzgojitelj otrok bolgarskega kneza**. Dr. Lujo knez Vojnović je imenovan za vzgojitelja otrok bolgarskega kneza Ferdinanda in je že odpotoval v Sofijo. Že pred meseci se je govorilo, da bo Vojnović poklican na bolgarski dvor, a je takrat to vest demantiral sam Vojnović.

— **Najnovejše novice**. Bolgarski knez se baje ženi ter je le v ta namen potoval tako tajinstveno preko Berolina v Meklenburg-Sverin.

— **Konzularni tajnik** — ženska. Veliko začudenje zbuja v Čikagu razkritje, da je bil ravnokar umrl tajnik pri ruskem konzulatu Nikolaj da Raylan ženska. Nihče, tudi njegov šef ni vedel za to tajnost. Navidezni Nikolaj da Raylan je bil 12 let pri konzulatu. Bil je trikrat oženjen (?), kadil močne smodke, pil več kot marsikateri mož ter bil izoboren jahalec.

— **Nadina Slavjanska**, voditeljica znane ruske pevke družbe, je umrla v Monakovem.

— **Švicarski narodni svet** je sprejel novo vojaško organizacijo.

— **Boj med časnikarji**. V Florenci se je razvila ostra polemika med demokratičnim listom „Nuovo Giornale“ in radikalnim „Fiera Mosca“. Demokratični časnikarji so prišli končno v tak ogenj, da se je vzdignilo celo uredništvo ter šlo pred redakcijo radikalnega časnika, na kar so prihiteli tudi radikalni na bojišče, in vnel se je boj pod vodstvom obeh glavnih urednikov. Bojevali so se, dokler niso vsi okrvavljeni obmagali.

— **Kaj je odločnost?** Neki angleški časopis je razposlal svojim naročnikom vprašanje: „Kaj je odločnost?“ Za najboljši odgovor je razpisal lepo nagrado. Nagrado je dobil sledeči odgovor: „Boriti se z nožnico, kadar se meč prelomi.“ — Med ostalimi odgovori so bili tudi sledeči: „Moralna hrtenjača.“ — Levje srce v moškem telesu. — Odsotnost strahu v prisotnosti nevarnosti. — Element, iz katerega se ustvarjajo junaki. — Premagati ovire, ali pa umreti v boju. — Odločnost živi, kadar umre upanje. — Gospodar strahu. — Neki zakon-

ski mož je zapisal sledečo definicijo: „Odločnost je sila, vsled katere pravi mož „ne“, dasi ve, da žena hoče, naj bi rekel „da“. — Neki drugi zanimivi odgovor se je glasil: „Odločnost je para, ki (dela) ljudski stroj sposoben da pride skozi tunel ovir“.

— **Neznanen inšerat**. V „Frankfurter Zeitung“ je bilo nedavno citati sledeči oglas: Poroka. Kateri plemeniti, dobro situirani gospod, vdovec z 1—2 otrokoma ni izvezet, bi hotel izobraženo, nesrečno siroto, kateri se je po štirih letih ljubček izneveril, napraviti zopet srečno? Premožnje je izgubila, ker je bila osamljena. Stara je 32 let, dobra gospodinja, v vzgoji otrok in godbi izobražena. Ponudbe pod K. N. 3356. — Morda se ni prepozno za vlaganje ponudb, akoravno je že par tednov preteklo.

— **Kitajci v tujini**. Tudi v Evropo so v največjem času začeli v večem številu zahajati sinovi „nebeškega carstva“, in kmalu ustegejo večja evropska mesta imeti svoj kitajski oddelek. Anglija ima že znatno kitajskega prebivalstva, in Liverpool ima svojo malo kitajsko kolonijo, ki ni sicer tako velika kakor sta koloniji v San Francisku ali v New-Yorku, ki pa ima isto organizacijo. Izvzemši svojih trgovskih opravil, niso Kitajci v Liverpoolu v nikaki zvezi s prebivalstvom mesta. Vzemajo si za žene sicer bele ženske, toda te bele ženske postajajo kmalo bolj kitajske, nego njihovi možje. V kitajskem oddelku v San Francisku živi do 40 000 oseb, v newyorškem približno 7000. Vsaka taka kitajska kolonija je zase malo mesto; ima svojega lastnega župana, ki vzdržuje strožji red, nego li beli župan in njegovi redarji v svojem področju. Noben Kitajec se nikdar ne zateče k sodiščem dotične dežele. Trgovskih sporov ima malo, kajti znan je kakor pošten trgovec. Trgovske listine so mu celo neznane. Beseda Kitajca velja pri belih trgovcih kolikor njegov podpis. Ako nima sreče in ne more plačati, se umori in zapusti svojim upnikom vse kar ima. Osebnih spore med Kitajci razsoja vedno kitajski župan; ako je pa razsodba pretežka, rešuje to kitajski generalni konzul dotičnega mesta. Ako se kdo ne ukloni razsodbi, tedaj ga obsodijo na smrt in smrtno kazen izvrši tajna družba, ki je v to svrhu organizirana. Večkrat najdemo na ulici mrtvega Kitajca, z nožem oziroma z rano, ki prihaja od strelnega orožja. Preiskave policije v tem oziru imajo pač malo uspeha. Kitajci v svojem oddelku molče, ako pride detektiv ali redar. Celo kar se tiče nabave raznih živil, so Kitajci popolnoma neodvisni od belokozocev. V njihovem oddelku so različne prodajalnice z vsemi možnimi kitajskimi žili, poleg tega prodajalnice s kitajskim manufakturnim blagom, s svilo, z razno posodo, pohištvo, kar vse prihaja iz njihove domovine. Vobče so mestne oblasti s svojimi kitajskimi soseskami zadovoljne, ker policiji provzročajo le malo dela. Le ena pritožba je vedno na dnevnem redu, uživanje opija, kateri strasti zapade tudi marsikateri belokozec.

— **Nekoliko statistike o prebivalstvu zemlje**. O naraščanju prebivalstva na zemlji je pravkar izšla neka angleška knjiga, iz katere posnemamo nekoliko podatkov o naraščanju prebivalstva glavnih dežel na svetu v zadnjem desetletju. Skupno se je od leta 1895. do 1905. prebivalstvo pomnožilo za 63 milijonov. Posamične dežele kažejo nastopno statistiko:

	1895.	1905.
Rusija	125.000.000	141.200.000
Zdr. države	68.934.000	83.143.000
Nemčija	52.379.000	60.605.000
Japonska	42.271.000	47.975.000
Angleška	39.221.000	43.221.000
Francija	38.459.000	39.300.000
Italija	31.296.000	33.603.000
Avstrija	24.971.000	27.241.000
Ogrska	18.257.000	20.114.000
Španija	18.157.000	18.900.000
Manjšinarodi	47.732.000	54.166.000

Velika mesta imajo prebivalcev: London 4.872.710, New-York 3.437.000, Pariz 2.714.000, Berlin 2.040.000, Tokio 1.819.000, Čikago 1.699.000, Dunaj 1.675.000, Filadelfija 2.294.000, Petrograd 1.265.000, Moskva 1.039.000, Buenos Ayres 1.026.000. — Državni dolgovi najznejatnejši civiliziranih narodov dosega 4000 mil. funtov šterl. = 80.000 milijonov kron. Francija ima največ dolgov, namreč 1.038.379.000, za njo pridajo Angleška s 796.736.000, Rusija 747.518.000, Italija 517.247.000, Avstrija 386.480.000, Združene države 296.222.000, Ogrska 226.343.000, Nemčija 161.314.000, Belgija 126.183.000.

— **Kako je nastal muf?** Naše dame, ki tako rade skrivajo pozimi svoje ročice v tople mufe in na strah svojih mož izdajajo toliko denarja za dragoceno krzno, niti ne slutijo, da je to modo iznašla — ljubez. Bilo je v Benetkah v 16. stoletju. Mlada lepa madona Beatrice je bila na veliki slavnosti. Tam je videla tajno ljubljene Leonarda Messera, ki jo

je samo pogledal, ji poljubil roko ter rekel: „Vaša roka je hrapava, gospodična, zrak vam v Benetkah ne stori dobro.“ — Dona Beatrice je prišla domov od slavnosti in briko zaplakala. Kaj storiti, kako naj skriva roke zraku. Začela si je ovijati roke v robece, pozneje je skrivala roke v rokave, a končno si zamislila si da napraviti iz krzna prvi „muf“. In kmalu so nosile vse lepote v Benetkah take mufe. V 17. stoletju so jih nosili tudi moški, a pozneje se je ta moda razširila po celem svetu.

— **Senzacionalna najdba**. V kleti neke dunajske hiše so našli zakopan okostnjak, ki so ga zdravniki spoznali, da je 40—50 letnega moža, a v zemlji je 70—90 let. In ravno pred tolikimi leti je bila hiša pozorišče velike afe. V njej je imela shajališče družba, ki je ponarejala bankovce; poglavar ponarejalcev pa je bil eden najuglednejših med dunajskimi odličniki, ravnatelj in akcijonar raznih denarnih zavodov in podjetij, baron Boer. Baron je s svojo ženo, rojeno grofico Chotek, mnogo let ponarejal bankovce, dokler se ni policiji posrečilo, izslediti zelo dobro skrito delavnico, ki je bila v omenjeni hiši. Baron in grofica sta bila po taktatnem strogem zakonu zaradi ponarejanja obsojena na smrt, toda kazen se jima je spremenila v večletno ječo. In ravno v tisti kleti, kjer so imeli svojo delavnico, so izkopali sedaj okostnjak, o čemur se po Dunaju mnogo govori in komentuje. Policija vestno preiskuje, toda uspeha skoraj gotovo ne bo imela.

— **Bolni perzijski šah** se zelo boji smrti. Ker mu vsi dosedanja zdravniki niso mogli pomagati, brzojavili so v Göttingen po profesorja in tajnega svetnika dr. Otona Dam-scha. Da pride čimprej v Teheran, je vlada odredila, da ga morajo povsod čakati pripravljeni brzoparniki, na suhem pa na vsem postajah novi konji. Ko pride v prestolnico, mora takoj priti v šahovo palačo, kjer mu je pripravljen stanovanje. Za nagrado dobi 80 000 mark.

— **Podpisana svinja**. V vasi N. pri Hanovru se je zatekla k nekemu posestniku tuja svinja. Drugo jutro je dal županu nabit sledeči razglas: „Podpisana svinja z dvema črnima ušesoma, ki tehta kakih 300 kg, se je v torek zvečer zatekla pri Kristjanu Suffrianu. Lastnik si lahko pride ponjo, ako povrne stroške za krmljenje.“ — In ta razglas je imel ta uspeh, da je prišel po svinjo tujec, ki ni bil njen lastnik; pravi lastnik je prišel dan prepozno ter sedaj toži ubogega Kristjana Suffriana za odškodnino.

— **Retourbilet papeža Pija X.** Grški kralj Jurij je obiskal povodom svojega bivanja v Rimu tudi papeža Pija, ne kot cerkvenega poglavarja, temuč kot svojega starega znanca in tovariša pri zbiranju starin. Papež in kralj sta namreč oba enako strastna nabiralca poštinih znamk. (Papež je razen tega tudi nabiralec — pruskih mark, francoskih frankov in avstrijskih kron.) Poznala sta se že davno poprej, kadarkoli je prišel grški kralj v Benetke, je obiskal takratnega patrijarha Sarta. Pri sedanjem obisku sta si izmenjala razne starinske zanimivosti, a papež je padaril pri tej priliki kralju retourbilet, ki si ga je kupil pred tremi leti, ko je odpotoval v Rim na konklave ter niti mislil ni, da bo izvoljen. Biletu je dodal papež tudi primerno potrdilo.

— **Redka poštenost**. Ko je bil dne 6. novembra t. l. republikanski kandidat E. M. Pollard v Lincoln, Neb., zopet izvoljen za državnega poslanca (kongresmana), je vrnil državi 1900 dolarjev in uposlal v Washington to vsoto z opombo, da je toliko več prejel kot je zaslužil, ker da ni bil navzoč pri vseh zasedanjih državnega zbora.

— **Svetovna razstava v San Francisku** se pripravlja za leto 1913. v proslavo 400letnice, odkar je Vasco de Balboa našel Tiho morje; obenem pa se z razstavo proslavi tudi naprava Panamskega predora, ako bo do tedaj dokončan.

— **Za misijonarje**. Med divjimi narodi se njihovim duhovnikom, ki opravljajo obenem tudi službo zdravnikov, res izvrstno godi. Verniki jih pitajo prav čedno in dobro; vsega imajo dovolj. Če pa kak tak duhovnik, ki je debel in tolst, kakor gos okrog sv. Martina, hoče svoje vernike le preveč farbat, ga oni (ker so ljudožrci) lepo rumeno spečejo in — pojedjo. Dobro je, tudi v duhovniških zadevah previden biti.

— **Drage vožnje**. Izračunalo se je, da nemški cesar Viljem I. da vsako leto za potovanje po železnih nad 2 milijona mark. Vozi se vedno v specialnem vozu in plača zanj običajno ceno — seveda ne iz svojega žepa! Kje pa so še drugi stroški?!

— V največjem času se vedno bolj pogosto poslužuje avtomobila; le kadar potuje v državnih poslih, zdi se mu železnica primernejša.

— **Najstarejša mirovna pogodba**. V Angori (Anatolija) so ne-

davno izkopali srebrno ploščo, na kateri je v klinopisu zabeležena mirovna pogodba, ki se je sklenila leta 1272. pred Kristom med helitskim kraljem Hetaforom in egipčanskim faraonom Ramzesom II. Pogodba ima osemnajst točk s sliko kralja in kraljice, a nad njima sedeči bogovi ju blagoslovljajo. Plošče je dobil arheološki muzej v Stambulu.

Književnost.

— **Hans Kirchsteiger; Pod spovednim pečatom**. Lansko leto je bivši gorenjavski kaplan Kirchsteiger obelodanil v nemškem jeziku roman, ki je vzbudil občno senzacijo. Ta roman je veleznanimiva slika iz duhovniškega življenja naših dni. Sedaj je ta roman v gladem prevodu Etbina Kristana izšel tudi v slovenskem jeziku v založništvu socialnodemokratskega časopisa „Naprej“ v Idriji. Cena prvega dela 2 K 50 v. Knjigo priporočamo prav toplo.

— **Mitteilungen des Musealvereines für Krain**. 5. in 6. snopič imata naslednjo vsebino: Beiträge zur Geologie Krains. Von dr. Ernst Kramer. — Ueber den Gerbstoffgehalt des in Krain wild wachsenden Sumach (Rhus Cotinus L.) Von dr. Ernst Kramer. — Ermahnungen des Fürsten Johann Weikhard von Auersperg an seine Tochter Aloisia. Von Anton Mell. — Zur Geschichte der Bergwerke Weissenfels und Labiz. Von K. Buchberger. Literaturberichte. — Aus Vereinen, Archiven, Bibliotheken, Museen. Berichtet Fr. Komatar. — Personalsnachrichten. Berichtet M. P.

— **Stenski koledar** za prihodnje leto je izdal trgovec s papirjem Jernej Bahovec v Ljubljani.

— **Koledar za kmetovalca 1907**, ki ga je uredil državni mlekarski nadzornik Legvart, je ravnokar izšel. Koledar so spisali najboljši slovenski strokovnjaki iz vseh strok kmetijstva v kratkih in umljivih člankih, kmetovalcu vedno potrebnih. Vsebinsko koledarju je: Kratak opis umne živinoreje, različne razpredelnice o krmi, krmljenje goveje živine in prašičev, prašičereja, mlekarstvo, preiskovanje mleka, bolezni mleka, mlekarstvo in sirarsko zadržništvo. Obdelovanje travnikov, naprava umetnih travnikov, osuševanje travnikov. — Umetina in naravna gnojila, gnojenje rastlinam; sadjereja, naprava sadovnjakov, oskrbljevanje sadnega drevja; vinoreja, kletarstvo, bolezni vina, priprava dobrega vina. Najvažnejše bolezni živine. Kmetijski zakoni, razdelitev gozdov in pašnikov, vodopravni zakon, lovski zakon, živinorejski zakon. Zadržništvo, posojilnice, konsumna društva, različne kmetijske zadruge. Hmeljarstvo, različne razpredelnice za setev in žetev, preračunavanje funtov v kile, orolov v hektarje. Tabele za knjigovodstvo itd. Koledar je izborna sestavljen in se vsakemu nujno priporoča. Cena koledarju je K 1 60, s pošto K 1 80. Naroča se pri tvrdki Ivan Bonač v Ljubljani.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Cesarja je žalil. Čigan Janez Rafael je v tukajšnji prisilni delavnici v pričo drugih prisiljencev snel cesarsko podobico raz stene in jo vrgel za duri, potem se pa še žaljivo izrazil o cesarju. Upiral se je paznikoma s silo, ko sta ga hotela odvesti k nadpazniku. Obdolženec ničesar ne taji in pripomni, da je cesarjevo žaljenje storil premisljeno. Obsojen je bil na 8 mesecev težke ječe, po prestani kazni se bo iziral iz Avstrije.

Boga je preklinjal. Miha Ambrožič, posestnika sin v Gor. Košani, je sumničel Antona Čucka, da mu je na travniku pri košnji čevalj skril. Prišel je v hišo Jakoba Čucka, kjer stanuje Anton, ter jel tam kričati in Boga proklinjati, obenem pa obema grozil, da naj po noči ne hodita iz hiše, ker ju bo ubil. Obsojen je bil na 3 mesece težke ječe.

Otroka je povozil 19letni hlapec Jakob Novak v Čevcah, ko je peljal voz gnoja skozi vas. 20 mesecev stara deklica, hči posestnikove žene Marije Pavlovčič, se je igrala brez nadzorstva pred hišo ter zašla pod voz tako, da ji je zadnjo desno kolo zmečkalo glavo. Marija Pavlovčič je bila zaradi te neskrbnosti obsojena na 3 dni strogega zapora hlapec Novak je bil pa oproščen.

Puške ni hotel prodati. Urar Jakob Kunčič iz Gor. Dobrave je prišel dne 5. listopada okoli 11. ure po noči s tremi drugimi tovariši pod okno delovodje Antona Poljšaka ter od njega zahteval, naj mu proda puško za 3 K, katero je našel Poljšak pred hišo v neki vreči zavito. Na odgovor, da mu jo ne proda, je pripomnil Kunčič, da ne ve s kom govori, češ da je tukaj nadgozdar. Ker pa vse te zvijače

niso nič izdale, jel je Kunčič groziti, da bosta Poljšak in njegova žena mrzla, če mu puške ne izroči in da ne pojde drugi dan več na „šiht“. Zaradi te groznje je bil obdolženec obsojen na tri mesece težke ječe.

Telefonska in urzvojavna poročila.

Dunaj 22. decembra. Zgodovinska seja gosposke zbornice, v kateri je bila sprejeta volilna reforma, je snoči trajala malo manj kot do 12. Glasovanje je bilo ob 12. Zadnji govornik v generalni debati je bil grof Schönborn, ki je precej ostro polemizoval proti knezu Auerspergu. V specialni debati sta še najinteresantnejše govorila bivša ministra dr. Unger in dr. Randa. Vobče pa debata ni bila na tisti umstveni višini, kakor se je to pričakovalo. Predlog zastran pluralitete je bil odklonjen z vsemi proti 23 glasom. V 3 branju je bila vsa volilna reforma izvemši osnovni zakon o državnem zboru sprejeta z vsemi proti 8 glasovom. Omenjeni osnovni zakon reši gosposka zbornica, kadar sprejme poslanska zbornica numerus clausus.

Dunaj 22. decembra. Na večerni konferenci pri ministrskem predsedniku Becku je blo naposled sklenjeno, da se soide delegacija 3. januarja v Budimpešti, kjer bo zborovala do 5. dne 7. se zopet snide poslanska zbornica.

Dunaj 22. decembra. Danes je gosposka zbornica sprejela budgetni provizori, zakon o vojaških taksah, zakon o kršnarstvu in o nafti.

Dunaj 22. decembra. Ministrski predsednik Beck je bil včeraj in danes v dolgi avdijenci pri cesarju. Danes je bil v avdijenci naučni minister Marchet, za jutri sta zopet naročena ministrski predsednik Beck in minister notranjih del Bienerth.

Dunaj 22. decembra. Cesarjski patent, s katerim se sklicijo nekateri deželni zbori izide v torek.

Praga 22. decembra. Poštno osobe je danes izdalo oklic, da je nemudoma začeti s pasivno resistenco.

Genova 22. decembra. V tukajšnji operi se je zgodil izreden škandal. Med 1. in 2. dejanjem opere „Mignon“ je primadona Pampelini naenkrat skočila z odra v orkester in je drigata strahovito oklicfudala in opraskala. Vzrok: nezvestoba.

Varšava 22. decembra. V skladišče tiskarja „Lodzer Zeitung“ je vdrl nekaj revolucionarncev, ki so ustrelili poslovodjo, baje zato, ker ni hotel socialnim demokratom tiskati volilnega oklica.

Pariz 22. decembra. Parlament je sprejel dšlej štiri člene novega zakona zoper revolucijo duhovnikov in sicer stako veliko večino, da je prejetje ostalih členov popolnoma zagotovljeno.

Pariz 22. decembra. Pri izprazenju semenšča v Vesoulu so bili cstri konflikti. Orožniki so morali po lestvah paziti čez zid in s slo odpreti vrata. Duhovniki in semenščniki se niso hoteli pokoriti postavi, vsled česar je prišlo do pretepa. Končno so orožniki duhovnike in semenščnike ven pomotali. Aretiranih je bilo 30 izrednikov, med njimi 12 duhovnikov.

Izjava.*

Na izjavo pivovarne Fischer v „Slovenca“ od 15. t. m. odgovarjam za sedaj samo toliko, da vztrajam vkljub vsemu zatrevanju pri svoji izjavi v „Slovenca“ od 7. t. m. in v „Slov. Narodu“ od 8. t. m. o odstopu. Kar se pa tiče nerednosti, pa pravim samo nasprotno.

V Lescanah na Gorenjskem, 23. decembra 1906.

(4617)

Anton Resman.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Poslano.*)

„Slovenski Narod“ z dne 3. septembra 1906. števil. 201 je priobčil na prvi strani v prvi koloni pod zahtevom „Nečuvna podlost“ notico, ki izhaja brez dvoma iz peresa gospoda Antona Kovačiča, bivšega pomožnega kondukterja pri Južni železnici v Udmatu števil. 83 — kakor je to iz notice same povzeti — nastopne vsebine: „Sprevednik Južne železnice Anton Kovačič se je na železnici ponesrečil in je vsled tega nastopil proti Južni železnici pot tožbe. V prvi instanci je Kovačič deloma zmagal in stvar je zdaj na višji instanci. Dne 3. marca t. l. se je pa umirovljeni sprevednik Anton Ojster oglašil pri ljubljanskem postajenarju, rekši, da mu vest ne da miru in da mora resnici na ljubo naznaniti Kovačiča. Rekel je, da je Kovačič slepar, in da si hoče na stroške Južne železnice zagotoviti brezskrbno existenco. Obdolžil ga je tudi, da hoče med Ljubljano in Borovnico spraviti prvo vlak s tira in povzročiti veliko nesrečo. Končno je še izjavil, da smatra Kovačiča za popolnoma sposobnega takega hudodelstva. Stvar se je seveda skrbno, vestno in natančno preiskala in nadzorovali so Kovačiča kakor kakega običnega razbojnika. Končno se je izkazalo, da je bila vsaka beseda Ojstrove v tej ovadbi od konca do kraja zlagana. Kovačič je šel zdaj izvedel za to brezmejno podlost A. Ojstra, ki obrekovalca več ne more tožiti, da bi dokazal svojo nedolžnost pred sodiščem, skuša zdaj Ojstra prisiliti na tožbo. Temu namenu služi njegovo današnje „Poslano“. Bomo videli, če bo Ojster porabil to priliko, da dokaže svoje obdolžitve.“

Resnici na ljubo omenim le to: Tožba gospoda Antona Kovačiča proti Južni železnici na plačilo mesečne, dosmrtno reute po 70 K je bila glasom pravomočne razsodbe tukajšnjega c. kr. deželnega sodišča, nahajajoča se v aktu Cg II 36/6, odbita in g. Anton Kovačič te razsodbe niti ni izpodbijal instancno potom.

Dokaz: akt tukajšnjega c. kr. deželnega sodišča opr. števil. Cg II 36/6.

Vse obdolžitve, ki jih je izrekel g. Anton Kovačič v „Slov. Narodu“ z dne 3. septembra 1906 št. 201, je on prekal dne 15. novembra 1906 v gostilni pri „Kankertu“ v Spod. Šiški št. 20 ter me prošil za odpustanje, z besedami: „Odpusti ti meni, jaz sem to moral storiti, jaz imam stroke! Nikar ti meni ne škoduj!“

Dokaz temu priče: Alojzija Tonich, trgovka v Spod. Šiški, Ivan Svetlin, sprevednik v pok. iz Spod. Šiške ter Franciška Ojster iz Spod. Šiške.

Sedaj naj pa javnost sodi, na čigavi strani je resnica in pravica in na čigavi „nečuvna podlost“.

Pripominim, da sem to poslano radi tega šele sedaj priobčil, ko sem zvedel, da je razsodba Cg II 36/6/11 pravomočna, kar sem pa doznal te dni.

V Spod. Šiški, 20. grudnia 1906.

Anton Ojster,
vlakovodja v pok. iz Spod. Šiške 225.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Mnogostanska poraba. Gotovo ni domaćega zdravila, katero se dá tako mnogostransko porabiti, nego „Mollo“ vo francosko znanje in sol, ki je takisto bolesto utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga urga, kakor to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelim. Steklenica K 1-90. Po poštnem povzetju pošlita to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi zahtevati je izrečno MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno namiko in podpisom 6 31-17

V velikih stiskah

je v dnevih do svetih božičnih praznikov vsak rodovinski oče. Po znanem pregovoru, da izbiranje dela skrbi, si večkrat ne vé svetovati, kaj naj ljubim svojem pokloni za božično darilo. Vendar pa ob tej priliki izbira ni prav posebno težka. Kjer šivalnega stroja sploh nimajo pri hiši ali kjer imajo kak uborni, zastareli stroj, ki ropotaje in škripaje čaka konca, tam gotovo podari oče katerega onih elegantnih, moderno opremljenih šivalnih strojev, ki so pravzaprav danes neuporabljivi vsaki rodovini. Pa tudi na vprašanje, kje naj kupujemo take stroje, je laže odgovoriti, nego bi kdo mislil. Kreniti je treba samo na Sv. Petra cesto št. 4, v tukajšnjo zalogo SINGER & Co., deln. družba za šivalne stroje, ki jo spoznamo že po velikem „S“, znani tvorniški znamki družbeni, ki jo tudi tukaj opazimo v izloženem oknu. Neprekosljiva zmožnost SINGER-ovega rodovinskega šivalnega stroja je znana po vsem širnem svetu in je tu ni treba hvaliti še posebej. Opozorjen bodi posebej samo na izvirne nove modele s pogrezljivim gornjim delom, ki jih obkrožujejo vse dame. Tistega pogosto neprimernega pokrova nimajo ti rodovinski šivalni stroji, ki se dobivajo poljubno opremljeni v obliki kabinete mizice ali omarice in so tako v okras vsakemu salonu. Preprost prijem zadošča, da je miza ali omarica porabna za delo, ravnotako lahko se pa tudi pogrezne gornji del v notranjstvi. Vsakemu bise izplašalo, da obišče zalogo Singer Co., deln. družba za šivalne stroje, ki ima že nekaj časa tudi edino zastopstvo šivalnih strojev Wheeler & Wilson. 46 2

FRANC JOZEFOVA grenka voda.

Regulacija telesnega odvajanja je glavni pogoj v zdravljenju nerednosti prebave. Premočna sredstva za odvajanje so kakor znano škodljiva. Zato se uporablja jako lahko odvajajoče sredstvo, ki nima nobenih stranskih učinkov in ki ne škoduje prebavi, temveč jo vzbuja in krepi, to je balzam dr. Rose za želodec iz lekarn B. Fragnerja, c. kr. dvor. dobavitelja v Pragi. Dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnah.

30 doli povsod!
Kalodont
885 neobhodno potrebna zobna krema
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave

Zahtevajte
ilustrovan cenik
podjetja za žarnice
„Ideal“
Hugo Pollak
DUNAJ, VI. Wallgasse 34.
Cena, lepa svetiloba brez inštalacije in nevarnosti, Poraba 1½ kr. na uro. 3911-8

Postavno varovano.
Vsako ponarejanje in
natisovanje kaznivo.
Edino pristen je Thierryjev
balzam
le z zeleno znamko „redovnica“
Staroslovno, neprekosljivo
proti vseh boleznim, ki jih
zeložden, koliki, katarni, prsim
bolezni, influenci itd. itd.
Cena 12 majhnih ali 6 dvojnih
steklenic ali 1 velika specialna
steklenica K 6- franko.
Thierryjevo centifolijsko mazilo,
povsod znano kot non plus ultra
proti vsem še tako starim ranam, vnetjem, raztrgam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena 2 lončki K 3-60
se pošlje le proti povzetju ali donar naprej.
Lekarnar A. Thierry v Pragi pri Rogoški Stolini.
Brošura s tisoč originalnih zahvalnih pism gratis in franco
V zalozgi v skoraj vseh večjih lekarnah in medicinskih
trgovinah. 4650-82

Proti zobobolu in gnilobi zob
Izborbo deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna in
zobna voda
ki trdi dnevno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodami 1 K.
Bl gorodnemu gospodu M. Levstiku,
lekarnarju v Ljubljani.
Vaša izborna Melusine ustna in zobna
voda je najboljšo sredstvo zoper zobobol,
odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je
neprekosljiv pripomoček proti gnilobi
zob, zato jo vsakemu najtopleje priporočam.
Obenem pa prosim, pošljite še
3 steklenice Melusine ustne in zobne vode.
Dovolim, da to javno oznanite, kar
je res hvale vredno.
Leopold Engel, mestni tajnik.
Metlika, 24. aprila 1906.
Dež. lekarna Mil. Leusteka
v Ljubljani, Reolova cesta št. 1
poleg novogradskega Fran Jožetovega
jubil. mostu 48-60

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda:
Gospod Milan Znidaršič v Matenivasi K 6, iz nabiralnika Milan Znidaršičeve gostilne „Bog in naš oče“. Gospod dr. Jos. Červany, okrajni zdravnik v Cerknici K 17-1, nabranih v prijateljski družbi. Gg. slov. sodomošci I. drž. gimnazije v Ljubljani K 15-40, mesto priapevkov za vence na krsto tovariša g. Benedikta. Gospic Josipina Širceljova, uradnica južne železnice K 3- kot odkupnina za podarje o knjižico „Moja deca“. Skupaj 41-40. Srčna hvala! Ziveli!

Za „Domžal kega Sokola“: Gosp. Slavoljub pl. Šuškovci nabral med brati in prijatelji „Sokola“ K 40 z geslom: V prvi vrsti je naša dolžnost razširiti Sokolstvo, in vsakega posebej, da se vsaki družbi in veselici spominimo naše narodne dolžnosti in da prispe vsak kak mali prispevek za sokolsko telovadnico v Domžalah. Naprej za narodno stvar. Eden od Sokola.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite
družbe sv. Cirila in Metoda!

Umrli so v Ljubljani.
Dne 20. decembra: Avgust Trgina, hišnikov sin, 1 in pol leta, Prešernove ulice 11, Vsled katara.

Borzna poročila.
Ljubljanska
„Kreditna banka v Ljubljani“.
Uradni kurzi dun. borze 22. decembra 1906.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
42% majska renta	99-	99 20
42% srebrna renta	100-30	100 50
4% avstr. krona renta	98 90	99 10
4% zлата	117 10	117 30
4% ogrska krona renta	95 55	95 75
4% zлата	114 20	114 40
4% posojilo dež. Kranjske	98 60	99 60
4% posojilo mesta Split	100 50	101 50
4% posojilo Zadar	99 30	100 30
4% bos.-herc. železniško posojilo 1902	99 80	100 75
4% češka dež. banka k. o.	99 50	99 70
4% „	99 60	99 70
4% zast. pisma gal. dež.	100-45	101-45
4% hipotekne banke	100-	100-
4% pest. kom. k. o. z	100-	100-
4% „	100-	100-
4% zast. pisma innerst. hranilnice	100-	101-
4% zast. pisma ogr. centr. dež. hranilnice	100-	100 25
4% z. pis. ogr. hip. ban.	100-	100 50
4% obl. ogr. lokalnih železnice d. dr.	100-	100 20
4% obl. češke ind. banke	100-	101-
4% prior. lok. želez. Trst-Poreč	99 90	99 90
4% prior. dolenskih žel.	81-4	81-6
4% prior. juž. žel. kup.	100-40	101-40
4% avstr. pos. za žel. p. o.	217-	219-
4% od l. 1864	268-	270-
4% tizske	152-75	154 75
4% zem. kred. i. emisije	275-	285-
4% „	287 75	297 75
4% „	21-9	215 50
4% ogrske hip. banke	101-	109 70
4% ogrske a. frs. 100-	162 40	163 40
4% turške	22 30	24 30
4% srebne	454 60	455-
4% kreditne	79-	87-
4% inomoške	88-	92-
4% Krakovske	60-	65-
4% Ljubljanske	46 60	48 60
4% Avstr. rdeč. križa	27 50	29 50
4% Ogr.	55-	60-
4% Rudolfove	74-	82-
4% Salcburške	499-	509-
4% Dunajske kom.	176 80	177 80
4% južne železnice	682 50	683 50
4% Državne železnice	1780-	1791-
4% Avstr.-ogrske bančne deln.	688 90	689 90
4% Avstr. kreditne banke	837-	837 75
4% Ogrske	243-	244-
4% Zivnostenske	763-	768-
4% Premogokop v Mostu (Brux)	629 75	630 75
4% Alpinske montan	700-	710-
4% Praške žel. ind. dr.	572 25	573 25
4% Rima-Muranyi	283-	285-
4% Trboveljske prem. družbe	585-	586-
4% Avstr. orožne tovr. družbe	146-	148 20
4% Češke sladkorne družbe	11-34	11-39
4% C. kr. cekin	19-12	19-15
4% 20 franki	23-48	23-56
4% 20 marke	24 02	24 08
4% Šovereigns	117-60	117 80
4% Marke	95-50	95 60
4% Laški bankovci	2 53	2 54
4% Rublji	4 84	5-
4% Dolarji		

Srečke od l. 1860 217- 219-
od l. 1864 268- 270-
tizske 152-75 154 75
zem. kred. i. emisije 275- 285-
„ 287 75 297 75
„ 21-9 215 50
ogrske hip. banke 101- 109 70
ogrske a. frs. 100- 162 40 163 40
turške 22 30 24 30
srebne 454 60 455-
kreditne 79- 87-
inomoške 88- 92-
Krakovske 60- 65-
Ljubljanske 46 60 48 60
Avstr. rdeč. križa 27 50 29 50
Ogr. 55- 60-
Rudolfove 74- 82-
Salcburške 499- 509-
Dunajske kom. 176 80 177 80
južne železnice 682 50 683 50
Državne železnice 1780- 1791-
Avstr.-ogrske bančne deln. 688 90 689 90
Avstr. kreditne banke 837- 837 75
Ogrske 243- 244-
Zivnostenske 763- 768-
Premogokop v Mostu (Brux) 629 75 630 75
Alpinske montan 700- 710-
Praške žel. ind. dr. 572 25 573 25
Rima-Muranyi 283- 285-
Trboveljske prem. družbe 585- 586-
Avstr. orožne tovr. družbe 146- 148 20
Češke sladkorne družbe 11-34 11-39
C. kr. cekin 19-12 19-15
20 franki 23-48 23-56
20 marke 24 02 24 08
Šovereigns 117-60 117 80
Marke 95-50 95 60
Laški bankovci 2 53 2 54
Rublji 4 84 5-
Dolarji

Žitne cene v Budimpešti.
Dne 22. decembra 1906.
Termaj.
Pšenica za april 50 kg K 7-42
Rž 50 „ 6-54
Koruzna 50 „ 5-20
Oves 50 „ 7-43
Effektiv.
Nespremenjeno.

Meteorološko poročilo.
Vreme nad morjem 0-6. Brezoblačno, hlad 78-5 mm.

Graden	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
21.	9. sv.	749-4	-2-5	sl. jvzhod	oblačno
22.	7. sv.	749-1	-3-6	sl. jzab.	oblačno
2.	2. p.	749-1	-1-1	sr. svzhod	oblačno

Srednja večerajna temperatura -3-4, normalna -2-2. Padavina v mm 0-2

Vajenec
za sodlarske obrt se takoj sprejme pri F. Vizjannu, Ljubljana, Rimska cesta 11. 4611-1

Matje Turšič roj. Svete
ki je po dolgi in mučni boleznici previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v sredo, 19. decembra ob pou. rehi popoldne, v starosti 55 let mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb predrage pokojnice je bil v petek, 21. decembra popoldne ob 8. uri iz hiše žalosti na pokopališče.
Svete maše zadušnice se bodo darovale v domači cerkvi v Bezužljaku in v župni cerkvi v Begunjah.
Blaga pokojnica se priporoča v posebno molitev in blag spomin.
V Bezužljaku nad Cerknico, 20. decembra 1906.
4614 **Žalujoči ostali.**
(Brez vsakega posebnega obvestila.)

Zahvala.
Za mnoge dokaze odkritosrčnega sočutja, izkazanega nam med boleznijo in ob smrti našega ljubljenelega soproga oziroma očeta, tasta in starega očeta, gospoda
Josipa Cimermana
se tem potom najiskrenejše zahvalujemo. Posebej se še zahvaljujemo slav. družstvu Sokol v Šiški in g. dr. Jos. Furlanu, odvetniku v Ljubljani, za prekrasno venca in zadnje spremstvo, g. dež. sod. svetniku dr. M. Travnerju, vsem cenjenim gg. sodnim uradom kom in vsem, ki so v tako mnogobrojem številu spremlili rajnika na zadnji poti. Srčna hvala vsem!
Sp. Šiška, 22. decembra 1906.
4615 **Žalujoči ostali.**

MATTONI
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina
katera je kot zdravilo v vseh boleznih dihal in prebavi, pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstna je za otroke prebolele in mej nosečnostjo. 94-7
Najboljše dijeteljsko in osveževalno pijačo.

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lasnik-u in v vseh lekarnah, večjih špecerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

pomočnika
ki bi govoril slovensko in nemško ter ako mogoče hrvaško.
Ponudbe v nemškem jeziku na moj naslov. **Josip Lakowitsch, trgovina s špecerijo, vinom in delikatesami v Opatiji.** 4619 1

Kupi se
kavarniška oprava
in
blagajna
(wertheimerica), ako je še v dobrem stanju. — Ponudbe na **Peter Alešovec v Zgornji Beli (Oberveleach)** na Zg. Koroškem. 4603-1

V nedeljo
dne 23. decembra t. l. bo trgovina s perilom, klobuki in modnim blagom 4577-3
C. J. Hamann
odprta
dopoldne in popoldne.

Elegantne, lahke
sani
(akoro nove) za enega konja so na prodaj. 4579-3
Kje, pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Učenca
za žično pletarski in sitarski obrt sprejme takoj **Evgen Ivanc**, izdelovatelj žičnih mrež in trgovec z lesenim blagom v **Sodražici**. 4608-1

Lepo
stanovanje
v I. nadstropju, obstoječe iz 2 sob, kuhinje, jedilne sbrambe, drvarnice in pralnice se zaradi prevzetja kupuje odda takoj ali za 1. maj.
Več v **Spodnji Šiški, Nove ulice 228.** 4609-1

Z dnem 1. februarja 1907 se odda v najem
prodajalna
na Savi-Jesenice št. 18 oziroma se da v najem vsa hiša z vsemi prostori in rovtom ali pa se za nizko ceno proda tudi vse posestvo. 4611-1
Natančna pojasnila daje lastnik **Urban Zupanec v Ljubljani.**

Mladenič
v najlepši dobi, lepe zunanosti, posestnik, trgovec in obrtnik, imajoč veliko posestvo, trgovino in obrt v večji vasi blizu Trsta, se želi seznaniti z gospico ali mlado vdovo z gotovino od 10.000 K naprej. 4500-5
Ponudbe naj se pošiljajo pod „**Božičnost 164**“ poste restante, Trst. Ako mogoče s sliko. Za tajnost se jamči. Več se izve v upravništvu

Senzacionalno!
K 18 — Ročni šivalni stroj K 18 —
Poštine prosto dobavljam na d. m. na pariški razstavi odlikovan ročni šivalni stroj „Id. al.“ z vsemi aparati in navodilom vred. Stroj šiva vsako blago in ga je priporočati za vsako hišo.
Singerjev stroj na noge K 48- Ringschiff „ „ „ 74- Bobbin „ „ „ 85-
z elegantno omarico vred 10 let jamstva. Razpošiljam prot napovedi in po povzetju. Cenovnik zaslon.
A. Weissberg, Dunaj II., Untere Donaustrasse 23. 4330-3

Vabilo na ogled
božičnega drevesca
ki bo razstavljen
v **ponedeljek, dne 24. t. m.**
v **gostilni pri „Crnem orlu“, Gosposke ul. 3.**
ter na poizkušnjo izbornih vin v steklenicah kakor tudi cenejših vin iz lastnih vinogradov.
Z odličnim spoštovanjem
4620-1 **gostilničar.**

Krasne
originalne platnice
iz fln. in močnega angl. platna za vse letnike listov:
Cena s pošto:
„Ljubljanski Zvon“ (različne barve) 1-50
„Slovan“ (v olivk. moder. platnu) 2-60
„Dom in Svet“ (različ. barve) 1-60
„Zvonček“ (različne barve) 90
dobe se pri 4431-3
IVANU BONAČU v Ljubljani
Znesek naj se blagovoli po nakaznici z naročilom doposlata.

Thielejev razdebelilni čaj
znano uspešna specialiteta proti debelosti, zanesljivo neškodljiva. Zavitek K 2. — Prodaja ga lekarna „pri Angeli“ v Celovcu. 3326 14

Pri prvovrstni avstrijski zavarovalni družbi proti požaru in za življenje najdejo 34 **posredovalci** 1650

ket krajevni in okrajni zastopniki izplačujoče se postranski posel, kot glavni zastopniki in stalni potovalci pa dobro trajno službo. Poudarje pod „15 305“, Gradec, poste restante.

Lepo stanovanje
s tremi sobami, kuhinjo in kopalnico se odda za februar termin pri A. Sušniku na Zaloški cesti. 4588—

Gostilničarja
na račun se išče za jako dobro dobo hotel.

Kje, pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 44:5 3

Dober

prostor za trgovino
s policami se da s 1. januarjem za 180 gl. letno v najem.

Kje, pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 4587—1

PATENTE p eskrbijo in spravlja v prid inženir in pat. posrednik **J. Knöpfelmacher**
Dunaj, II. Praterstrasse 37. Telefon 22:32. 3685 11

Ustanovljeno leta 1842.
ČRKOŠLIKARJA, SLIKARJA
NAPISOV IN GRBOV 1597
BRATA EBERL
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.
Igriške ulice št. 6.
Telefon št. 154.

S čim
se nagio gorko zakuri? S salonskimi briketi Paulus!
8000 kalorij (vročine) močni. Samo prodaja pri **Jos. Paulinu**, zaloga trboveljskega in dolenskega salonskega premoga v koscih. v Ljubljani, Nove ulice 3. (Telefon 32). 4606 2

Panorama-kosmorama
Dvorski trg št. 3
pod „Narodno kavarno“.
Od 23. decembra do 29. decembra 1906:

Zanimiv obisk
Palestine, Jeruzalema, Jafe, Betlehema, Nazareta, Damaske itd.

Ravno za polovico ceneje kakor vsak prodajalec na obroke pošiljam čisto nove

Singerjeve šivalne stroje

prav popolne konstrukcije, trdno, fino opremljene, ki se gošijo z nogami, s pokrovom 50 kron; ročni šivalni stroj 44 kron; Singerjev stroj „Ringschiff“, za rodbine 78 kron; „Ringschiff“, velik za krojače 115 K; „Zentral Bobbin“ 92 kron; 5letno realno jamstvo, 15 kron se plača takoj ostanek po železnem povzetju. Bogato ilustr. cenovnik koles, pisalnih in šivalnih strojev št. 82 brezplačno. Slovenska korespondenca.

M. RUNDBAKIN
DUNAJ, Liechtensteinstr. 23. Ustan. 1874. I 3859—3

Uradno dovoljena že 15 let obstoječa **najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in služb**
G. FLUX
Gospodske ulice št. 6 4592
priporočila in namečenja le boljše službe iskajoče vsake vrste za Ljubljano in drugod. Potnik tukaj. — Natančneje v pisarni. — Vestina in kolikor možno hitro postrežba zagotovljena. Zunanji dopisom je priložiti znamko za odgovor.

Destilacija žganja

v zvezi z izdelovanjem nealkoholnih ovčičnih pijač se lahko izvršuje takoj z najboljšim uspehom. Za oblastveno dovoljenje za izdelovanje in prodajo se jamči in vam uredi prav na mestu izveden strokovnjak brezplačno temeljito manipulacijo. Primeren penk v dosego brze prodaje. Brezkonkurenčne vrste in reklame na razpolago. Resni ponudniki naj pišejo pod „Goldgrube 2500“ na anončno ekspedicijsko: **Eduard Braun na Dunaju, I., Rotenturmstrasse 9.** 4420 6

Varuj žep!
Za vsako rodovine vašo itastrovano kugio o premno gam blagoslava z otroki raa pošilja a prepisi red tisoče, zabvalnih pisem tajno sa 90 n v avstr. znamkah gospa **A. MAUPA**
Berlin S. W. 29.
Lundstrasse 50

Triumph-štedilna ognjišča
za gospodinjstva, ekonomije i. t. dr. v vsakršni izpeljavi. Ze 30 let so najbolje priznana. Priznana tudi kot najboljše in najtrpežnejše izdelke. Največja prihranitev goriva. Specialiteta: Štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavarne i. dr. Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog franco proti doposlani znamki. 1435 36
Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“
S. Goldschmidt & Söhne
Wels 18, Gorenje, Avstrija

Ne berite
samo, ampak poizkusiti morate staro pre zkušeno zdravilo
I lijskomlečnato mlo Steckenpfe d **Bergmanna & Co., Drazdane in Dečin na Labi**
prej Bergmannovo lijskomlečnato mlo (znamka 2 škrate), da dobite belo polt brez peg in nežno kožo na obrazu. 2349—26
Po 80 vin. ga prodajajo v Ljubljani lekarnar J. MAYR, dr. A. KANC: VIKTOR SCHIFFER, parf. OTON FETICH-FRANKHEIM.

Čaj
známka **Čajová Konvice**
Pravý požitek
v zavrtkih z zgorajšnjo varstveno znamko se dobiva povsod

„Pri zlatem čevlju“
Ljubljana
Stari trg št. 9
velika zaloga 51
čevljev
domačega in tujega izdelka. Trpežno blago. — Cene solidne. Točna postrežba.

A. KUNST
Ljubljana
Židovske ulice 4.
Velika zaloga obuval
lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izber
Vsakršna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. — Pri znanjih naročilih naj se blagovoli vzorec vpo-slati.

Ustanovljeno leta 1845.
JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje suknja na par.
Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Pariski modercil
Pariski modercil!
Spredaj ravna oblika, ne tišči na želodec. priporoča v največji isberi
Flozij Persché
v Ljubljani
Pred škofijo št. 21.

Pekarija slaščičarna in kavarna
J. ZALAZNIK
Stari trg št. 21.
= Filijalka: =
Glavni trg 6
Sv. Petra cesta 26

Važno! za Važno!
gospodinj, trgovce in živinorejce.
Najboljša in najcenejša postrežba za droge, kemikalije, zelišča, cvetja, korenine itd. tud po Kneippu, usne vode in zobni prašek, ribje olje, redline in postpalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščine, kirurški aparate, zvezila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, voski in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega rumca in korenin. — Zaloga svežih mišerakulnih vod in solij za kopel. Dolastv. kance, oddaja strupov. Za živinorejce posebej priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, soliter, encijan, kolmož, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.
Drogerija 51
Anton Kanc
Ljubljana, Židovske ulice št. 1.
Skupuje po najvišji ceni razna zelišča (rože), cvetja, korenine, semena, akurje itd. itd

Lepi lokali
pripravni za vsako trgovino ali za pisarne se dajo takoj v najem.
Odda se tudi
hlev za dva konja.
Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 2845 60

Ljudevit Borovnik
puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem
se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušek za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene, valnici in od mene preskušene. — Ilustrovani ceniki zastoni. 51

Svoji k svojim!
Opozorjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo **„CROATIA“**
pod pokroviteljstvom kraljev. glavnega mesta ZAGREBA.
Ista zavaruje na štajerskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridolge proti ognju po najnižjih cenah. 2009 30
Vsa pojava dajo:
Podružnica „CROATIA“ v Trstu.
Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih štajerske in Koroške.
Za Kranjsko sprejema vsa zavarovanja in išče potnikov in posredovalcev pod ugodnimi pogoji.
Zastopstvo „CROATIA“ v Ljubljani
Cesta na juž. železnico št. 28.

Čudovito
po učinku je barvilo za lase
„Nuisol“
Bergmanna & Co., Dačín na Labi.
Dobiva se v steklenicah po K 250 pri briven
Otonu Feticch-Frankheimu.

Najkoristnejša božična darila
Singer Co. deln. družba za šivalne stroje v Ljubljani,
na Sv. Petra cesti 4.

Konfekcija
Fine kravate, modno blago, nakitno blago, potrebščine za šivanje.
tudi po meri.
M. Kristof
Stari trg šte. 28.
Zanesljivo nizke cene.
Kra. ne bluze, krila, otroške obleke, predpas-nike, perilo, krstne oprave.

Krošnjariji-agenti
se proti visoki proviziji ali stalni plači išče, takoj za prodajanje patent. predm. ta. Poudarje pod „A. E. 104“ odpošilja **Raisel & Witten**
Dunaj I. Graben 28. 3616—1
Angelo Aita v Dragi pri Studencu
Igu išče
žagarja na jarenu
(Gattersäger) z dobro plačo.
Več pove A. Aita sam. 4507—
Kupi se dobro ohranjena blagajna
(Wertheimerkasse).
Takojšnje ponudbe pod šifro „J.“ poste restante Ribnica, Dolenjsko. 4501—

Revmatiki in astmatiki
dobe iz hvalečnosti radovoljno in brezplačno poslanilo, kako je bilo mojemu očetu pomagano pri zgorajšnjih boleznih
Herman Baumgardl
Siberbach pri Grasslitzu na Češkem, šte. 397.

Inteligenten mladenič, nemščine in slovenščine zmožen, prikljplive vnajpsti, išče mesta pri odvetniku zdravniku ali v trgovini kot

sluga.
Gre tudi na deželo. Ponudbe se pošiljo pod „Albin“ glavna pošta stante, Ljubljana. 4499—

Glavnega zastopnika
z jamčevino, s sedežem v Ljubljani išče pod prav ugodnimi pogoji zavarovalna zadruga.
Ponudbe pod „A. B. C. 1906“ upravn. „Slov. Naroda“. 4585—

Poskusite in priporočite izdelke
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoni

Posojila! Predujmi! Kredit
Za vse stanove!
Veliki in majhni zneski pod najugodnejšimi pogoji. Nizke obresti, povračevanje v majhnih pripravnih mesečnih odplačilih. Točna in hitra izvršitev, eventualno takojšnja pomoč. Brez pre-stroškov. Na užitek, dedščino, volila, depozit in na vsa uživanja obresti najvišji zneski 50% brez amortizacije. Natančna vprašanja in se pošiljajo pod „Soliden vir denarja“ na anončno ekspedicijsko št. **Dukovski samit**, Dunaj, Wollzeile 9. 4463—

Pristni dobri brinjevec
se dobi pri 329 8
L. ŠEBENIKU v Spod. Šiški

Vglašuje glasovirje
dobro in ceno, preglaševanje brezplačno
G. F. Jurasek
prvi kranjski ubiralec glasovirjev v Ljubljani, Stari trg 17 II. nadst. Prevzame tudi tigranje na glasovir veselicah. 4043—

V VIII v Spodnji Šiški št. 21
se odda
več lepih stanovanj
z dvema in tremi sobami poleg kuhinje, kleti, drvarnice, vrt, podstrešne shrambe, perilaice in kopalnice za februar termin. — Eno stanovanje z dvema sobama in kuhinjo se odda takoj. Vpraša naj se ravnotam v prodajalnici Marije Večaj. 4179 1

Mlada gospodilna želi
stanovanje in hrano
 pri ugodni slovenski rodbini.
 Ponudbe pod „A. Z.“ na upravn.
 Slov. Naroda“ 4602-1

Vsestranska poraba

Maggi jeve zabele

z varstveno znamko „Zvezdni križ“ je še marsikateri gospodinj neznan. Ne samo juham in slabim buljonom, ampak tudi omakam, sočivju, salatam itd. daje majhe, dodatek te izborne zabele neprimerno fin, krepak okus. Natančno navodilo je priloženo vsaki izvirni steklenici 3686

Križna zvezda

Varst. znamka

Prva domača slovenska pivovarna G. AUER-jevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12

4012 20 Številka telefona 210.

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborni

Peter Alešovec
 v Zg. Beli (Obervellach) na Zg. Koroškem
 prosim sorodnike za naslov.
 Išcem tudi
2 vajenca
 oziroma 2 vajenki poštenih staršev
 za pekarsko obrt oziroma v prodatalno.
 Učeti pogoji zelo ugodni. Naslov
 zgoraj. 4604

Primerna
 božična in novoletna darila

kakor parfume najboljši kakovosti tu in inozemskih trdk, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine i. t. d. priporoča po najnižji ceni

dr. gerija 5480
ANTON KANC
 Ljubljana
 Židovske ulice šte. 1.

Dobro izvežbanega 4694 1

žagarja

na parni žagi (Gatter) sprejme
Peter Keršič
 tovarna voz v Šiški, Ljubljana.

Globoko znižane cene
 pri
Veliki tovarni
LJUBLJANA
 Resljeva cesta 3 Sv. Petra cesta 37.
 Priporoča
 svojo veliko in svežo zalogo
 konfekcije za gospode in
 dečke.
 Velikanska izbira konfekcije za dame in dečke.
 Velika zaloga
 kožuhovine za gospode.
A. LUKIČ,
 poslov. 4202 14

SUKNA

in modno 12
 blago za obleke
 priporoča firma
Karel Kocian
 tvornica za sukno
 v Kumpolcu
 na Češkem.
 Tvorniške cene. Vzorci franco.

Primerni darovi
 za Božič in Novo leto
 Trgovina in zaloga umetnin
Josip Kaplan 4482 7

Dolga ulica šte. 12 ZAGREB Telefon šte. 245.
 je znana kot najsolidnejši in najcenejši izvor za nabavo slik v modernem slogu z okusnim okvirom kakor tudi kot največje in najcenejše skladišče okvirov.
 Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Velik vrtv najem!

Veliki vrt, v katerem se nahajajo tudi sadna drevesa in rastlinjak, se da
 v najem s 1. januarjem 1907.
 Natančneje se izve pri **L. Valentu, Slomškove ulice št. 6, I. nadstropje** — samo ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure dopoldne.
 Postvetovanja se vršijo le osebno z najemnikom brez meštarija. 4601-1

Najmodernejši
KLOBUKI
 vseh vrst
 v najbogatejši izbiri
 v Ljubljani
 pri 4480-7

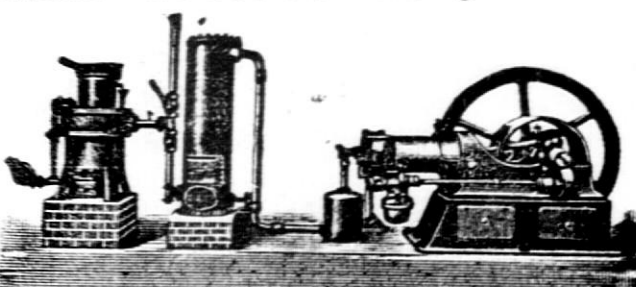

Klobuki se sprejemajo v popravo.

POPOF ČAJ
 najpripoznatija
RUSKA MARKA.

Okoli 150.000 konjskih sil imamo v napravah
 sesalnega plina
 našega sistema v prometu.
 Zelo majhna poraba goriva.
 Najcenejši obrat
Langen & Wolf
 tovarna za motorje
 na Dunaju X.,
 Laxenburgerstrasse 3.

Vse običajne velikosti do 100 PH
 so vedno v delu in se dobivajo v
 3119-17 primernem roku.

Izšel je težko pričakovani
Koledar
 4566-4 za
kmetovalca 1907.

Uredil dež. nadzornik J. Legvart.
 II. zelo popolnejši letnik z vsebino:
 Kratak opis umne živinoreje; zlata pravila živinoreje, krmljenje goveje živine in prašičev.
 Prašičereja, mlekarstvo, preiskovanje mleka, bolezni mleka. Obdelovanje travnikov, naprava in osuševanje travnikov, umetna in naravna gnojila. Sadjereja, naprava sadovnjaka. Vinoreja, priprava dobrega vina. Kmet. zakoni. Hmeljarstvo. Merjenje lesa, prerač. v kile, orale in hektarje. Koledar, sejni in še mnogo drugega.
 Vezan je letos v posebno močno platno. Cena s pošto K 1-80, in se naroča pri **Iv. Bonaču v Ljubljani**.
 Vsled prihranitve dragega povzjetja se naj znesek naprej dpošlje.

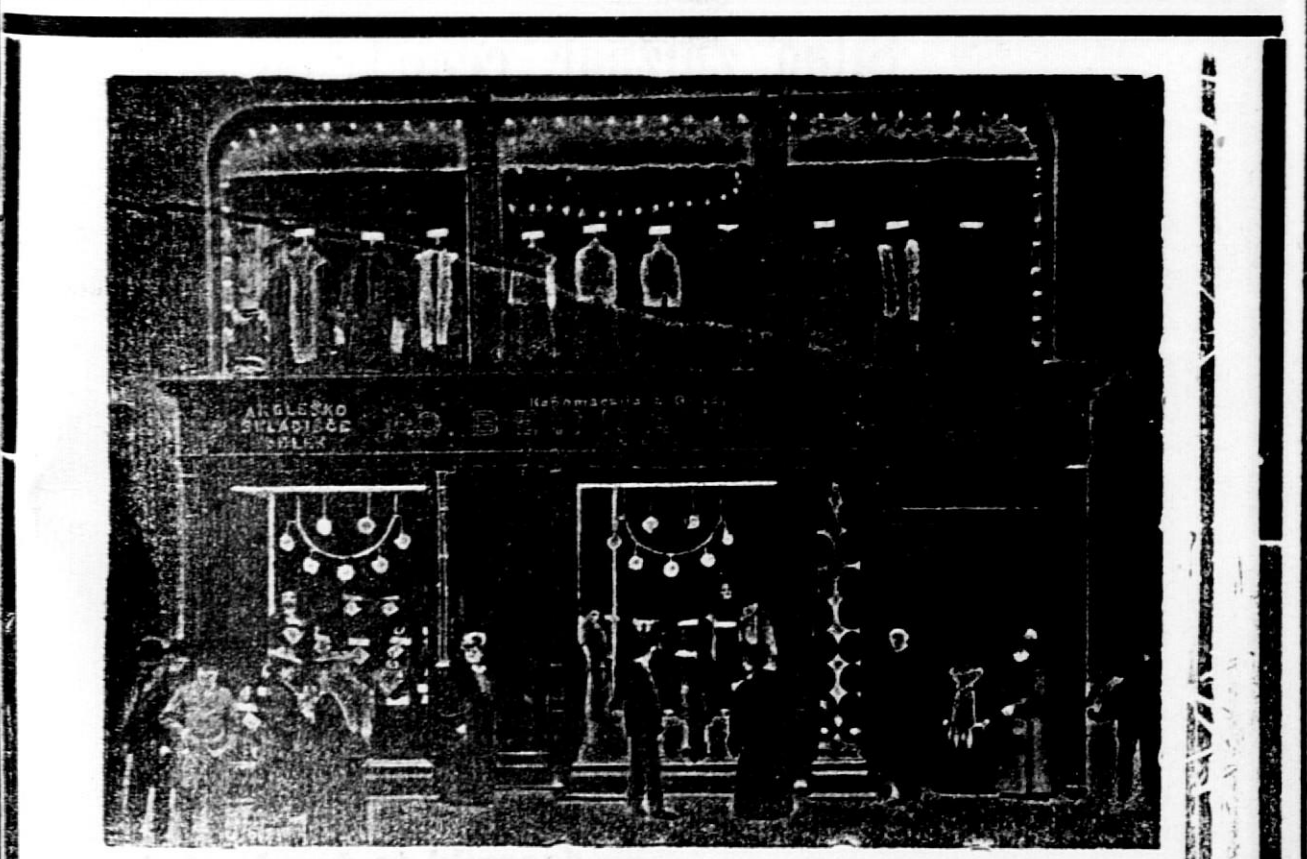
4 gl. krasne ženske

in dekliške svilnate bluze najnovejšega kroja
 in različnih barv. 4568-3

Pripravno božično darilo!
Angleško skladišče oblek
O. BERNATOVIČ
 v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

Napredaj je
gostilna, pekarija in prodajalna

mešanega blaga, posebno veliko se proda v gostilni in prodajalni, tudi na debelo. Vpelje se tudi kavarna v najkrajšem času. So tudi lepi prostori za stanovanja, kjer se lahko vpelje hotel, kar bi prav dobro neslo, tudi bi bil še prostor za mesarijo ali kaj enakega. Zraven je nekaj gozdov in polja. Hiša se proda ali da račun, ne v najem, tudi prodam tako, da obdržim sam nekaj obrtov. Vsega pa ne morem obdržati, ker imam premalo delavnih oziroma zanesljivih moči. Hiša stoji v trgu Zg. Bela (Obervellach) Zg. Koroško kjer se gradi nova železnica (turska železnica), kjer bode v bližini postaja, torej dobra prihodnost vestransko zagotovljena. Hiša ima tudi vse trške pravice. Kupna cena je 20.000 fl. Približno polovico bi bilo takoj plačati, za drugo bi bili zelo ugodni plačilni pogoji. 4605-1
 Več pove lastnik **Peter Alešovec v Zgornji Beli (Obervellach) Zg. Koroško.**

Velika božična prodaja!

Primerna božična darila!

Po čudovito znižanih cenah se prodaja - -
 konfekcija za gospode, dame in otroke v
Angl. skladišču oblek
O. BERNATOVIČ 4508 4
 Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Optični zavod

Velika
 zaloga pravih
 švicarskih ur.
 Srebrne ure od
 gl. 3-80 naprej.
 Zlatina in srebrna kakor ur-
 žice, pristani, uhani,
 broške itd.

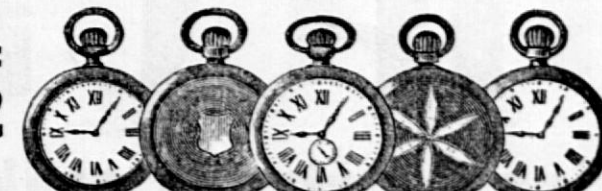

Ilustrovane cenike
 pošiljam brezplačno.

F. P. Zajec, upr.
 Ljubljana, Stari trg.

Naznanilo.

Podružnica:
 Resljeva c. 2
 prej J. Černe.

Podružnica:
 Resljeva c. 2
 prej J. Černe

Glavna trgovina Jurčičev trg št. 3. Ustanovljena leta 1852.
 Najstarejša domača tovarna.

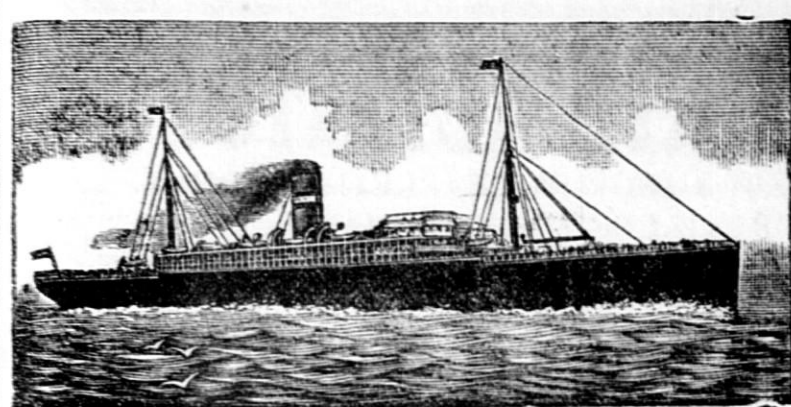
Božična in novoletna darila.

Ker sem ravnokar dobil večjo partijo pravih švicarskih žepnih zlatih, tula srebrnih, jeklenih in nikelnastih ur, tedaj opozarjam cenj. občinstvo k nakupu, posebno ker bodem zgor. j imenovane ure po jako nizki in ugodni ceni razprodajal. — V zalogi imam tudi vsake vrste verižice, prstane in uhane.
 Zahtevejte moj najnovejši cenik, katerega pošljem na zahtevo poštine prosto.
 Vsa v to stroko spadajoča dela izvršujem sam solidno in po nizki ceni.
 V nedeljo, dne 23. t. m. bo trgovina ves dan odprta.
 Z odličnim spoštovanjem se priporoča
Milko Krapeš. 4599-2

COGNAC 4435-4
CZUBA-DUROZIER & CIE.
 francoska tovarna konjaka Promontor. Dohitev na povod.

Ustanovljena 1854.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan
 oblastv. koncesijonirana potovalna pisarna
 za Ameriko

v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

V zalogi imam letos
 Izvanredno lepe
skladne koledarje

s krasnim ozadjem.
 Koledarji so popolnoma brez napake. Firma in reklama vtisne se brezplačno.

Cene na zahtevo.
 Velikanska izbira božičnih in novoletnih razglednic.

I. Bonač
 v Ljubljani. 4317 10

Pred
 nakupom
 oglejte si velikansko

sukneno zalogo

R. Miklauca

v Ljubljani, Špitalske
 51 ulice šte. 5.

Ostanki
 pod ceno!

Schichtovo
 milo
 je najboljšje!

Kako je perilo čisto oprano, sosede vse gledajo ga neprestano! Nič ni zakrpano, nič preluknjano; skivati treba ni ga očem. Hupujte, perice, le-to vam povem, Schichtovo pristo jejenje milo: trgalo nič se ne bo vam perilo.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
 priporoča svoj pripisano izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odporne trdnosti daleč nadkrijujoči dobroti, kakor tudi svoje priznane izvrstno apno.

Priporočila in spričevala
 rasnih uradov in najslovitejših tvrdk so na raspolago.
 Centralni urad: 3449 14
 Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

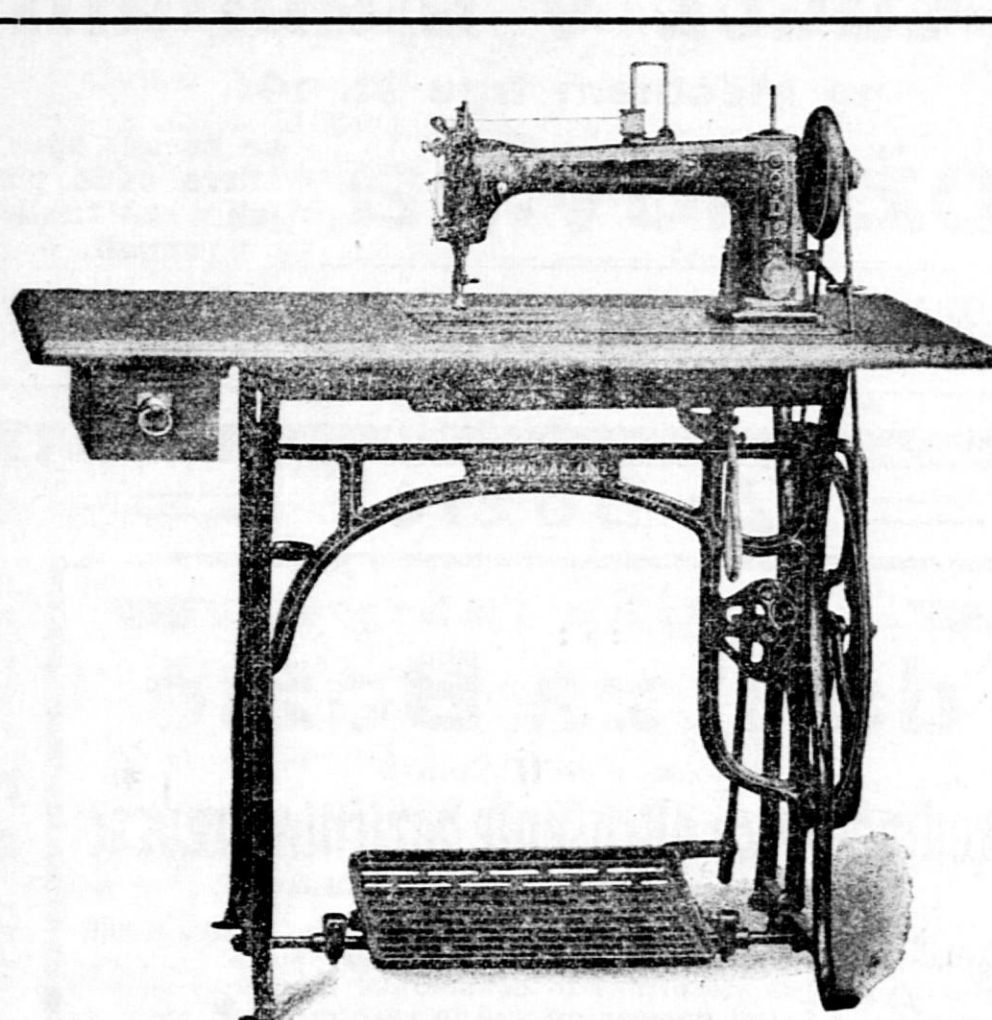
Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice šte. 9

priporočata

4147 10

= svojo največjo zalogo =
 oblek za gospode, dečke in
 otroke ter novosti konfekcije za dame.

Novost
 na polju
 industrije
 za šivalne
 stroje!

JAXovi
 šivalni
 stroji
 z okroglim
 čolničkom
 Rundschiffchen-
 maschine
 št. 12 D.

Pri umetni konstrukciji kolesja tega novega šivalnega stroja z uporabo prijemalca z obročkom z okroglim čolničkom se pojavlja najmanjše drgnjenje vseh gibajočih se delov in se stroj najmanj obrabi radi zelo natančne montaže in vporabe najboljšega materiala. Radi tega ima ta stroj največjo trpežnost, obenem pa dela brez vsakega šuma in vedno enakomeren, izredno lep vzoren šiv. Specijalno za ta stroj z zamašnjakom z veliko izmenjavo hitrosti prirejeno železno stojalo je primerno za najhitrejšo šivanje; velika cevka slovitog-znanega „Zentralbobbin“-šivalnega stroja e še širša in kakor pri prvem, vsa zobčasta kolesa, ki bi se drgnila, nadomeščena z vrtečimi valčki in ročicami. — Posebno pripraven je

JAXov šivalni stroj z okrog. čolničkom št. 12 D

za krojače, jermenarje, čevljarje, izdelovanje golenic. — Kdor si hoče nabaviti najnovejšo, izrabiti svojo obrt in delavno dobo na najracionalnejši način, naj si naroči ta stroj v naši trgovini brezplačno na poizkušnjo, ne da bil s tem prisiljen za nakup.

Ivan Jax & sin, Ljubljana, Dunajska c. 17.

Tovarna v Lincu. Ustanovljena 1867.

Šivalni stroji enostavne in luxus-opreme za vse panogo šivanja. Zahtevajte cenike zastoj in franke.

NOVO! NOVO!
 Tekoča
Somatose
 slast pospešujoče
 živce ojačujoče
 krepilno sredstvo!

Hupfeldov Phonoliszt - piano

je najpopolnejša rešitev umetalno igrajočega aparata. Vsaka pesem se igra natančno v smislu skladatelja in z izvrjnimi umetniškimi zviki celo po posebnosti igre prvih pianistov sveta n. pr. Godowskega, D'Alberta, Busonija, Carrena, Grünfelda, Sauerja i. dr.

Iz stranske sobe poslušana napravi igra tega čudeža tehnike vtisk, kakor da bi kateri teh znamenitih klavirskih virtuofov na glasbilo igral sam s svojimi rokami. 3783-3

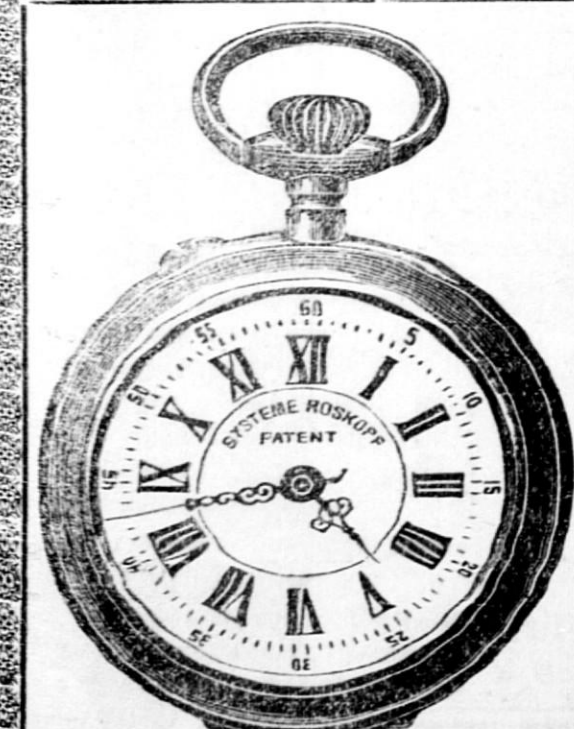
Orcestrioni na vzmet, na nteži ali na elektriko od K 480— naprej.

Dalekosežne plačilne olajšave. Za plačilo v gotovini visok popust. Prospekti zastoj in poštaine prosto.

Ludvik Hupfeld, deln. dr. na Dunaju VI., Mariahilferstrasse 7/9.

V Evropi prva in najstarejša tovarna elektr. klavirjev in orcestrionov.

Lepa božična in novoletna darila cenó!

Št. 1004. Nikljasta Roskopf gld. 2-70, boljše vrste gld. 3-50, — srebrna cilindar rem. gld. 8-80, prav fina gld. 8—.

Urar in trgovec z
 zlatnino in srebrnino

FR. ČUDEN v Ljubljani
 nasproti Frančiškanske cerkve

Največja in najbogatejša na novo založena tovarniška zaloga vsakovrstnega blaga je deloma razvidna iz novih velikih cenikov s koledarjem za leto 1907, ki izide s

1. decembrom

in kjer je velika izbira raznovrstnih daril za razne o o o o o spomine. o o o o o

Prosimo, zahtevajte veliki novi cenik s koledarjem za leto 1907, kjer je razvidna velika moja izbira. Razpošiljanje na vse kraje sveta. — Blago, primerno za vseh vrst spomine.

Št. 1005. Srebr. cil. dam. gld. 4-60, z dvoj. pokr. kakor podoba gld. 6-40, zlata cil rem. gld. 12—, z dvoj. pokr. gld. 18—.

Posebno priporočam fine precizijske zlate in srebrne ure, ki sem jih sam osebno v Švici izbral v najimennostnejših tovarnicah. Cene so najnižje, ker iščem le majhnega dobička. Poleg teh ur imam v zalogi tudi tu navedene po najnižjih cenah.

Št. 1006. Srebrna tula anker s trojnim pokrovom gld. 9-50, 14 kar. zlata gld. 38—, prav močna zlata gld. 54—.

Ustanovljeno 1862
Najstarejša tvornica
c. kr. dvorni

Telefon 584.
peči in ognjišče
masinist

RUDOLF GEBURTH, Dunaj
VII. Kalerstrasse 71, na voglu Burggasse. 4051 18

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč
za vsako porabo od navadne do najtinejše in najelegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato emailirane.

Sušilnice, plinove peči, kamni.
Specialni katalogi gratis in franko.

Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

Izdelovatelj vozov
FRANC VISJAN
Ljubljana, Rimska cesta št. 11
priporoča svojo bogato zalogo novih in že rabljenih

VOZOV.

Domača tiskarna.
Vsakdo svoj lastni tiskar!

Z mojimi tiskalnimi aparati s kavčukovimi črkami lahko vsak tiska: posvetnice ali naslovne karte, avize, okrožnice, uradna povelja. Enkratna sestava omočnje na tisoče od skov.

Cena z vsemi pritiskalnimi:

65 črk	K 1—	140 črk	K 240	354 črk	K
90 črk	K 140	211 črk	K 4—	468 črk	K
120 črk	K 2—	255 črk	K 480	650 črk	K
		809 črk	K 12—		

Za 14 3— okusno izvršena gumasta štampilja do 4 vrst h neomejene stanovitnosti v elegantni kaseti z vedno trajnim barvanjem.

J. L. WISSENER, tvornica za štampilje in livarna gumastih črk.
Cenik zastoj. — Dunaj 12 Adlergasse 12. Podružnica v Odesi na Ruskem. — Zastopnik

Za božična in novoletna darila!

... Najmodernejše ...

klobuke, klobuke iz pliša, čepice, razno moško perilo, kravate, ovratnike, glave in druge rokavice l. t. d.

priporoča

G. Čadež v Ljubljani
na Mestnem trgu št. 14.

Kožuhovina
se zaradi opustitve odda po jako znižanih cenah. 00

Zaloznik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov

Klobuke
cilindre in čepice

v najnovejših faconih in v velikih izberah — priporoča —

Ivana Soklič.
Pod franco št. 2. Posreduje c. kr. št. 1111.

BOJ KLERIKALIZMU!
IZŠEL JE V ZALOŽBI ČASOPISA „NAPREJ!“ V IDRIJI
o o o o KRASNI PROTIKLERIKALNI ROMAN o o o o
KAPLANA H. KIRCHSTEIGERJA

„Pod spovednim pečatom“
I KNJIGA, 312 STRANI. CENA 2 K 60 V
DOBI SE PRI UPRAVI ČASOPISA „NAPREJ!“ V IDRIJI
V KNJIGARNI L. SCHWENTNER V LJUBLJANI
o o o o o PRI A. GABRŠČKU V GORICI o o o o o

Sezite po tej knjigi!

Cankarjev jubilej.
V ponedeljek, 17. t. m., je izšla v
L. SCHWENTNERJEVEM založništvu
nova knjiga **IVANA CANKARJA:**
„Krpanova kobila“.

Je to že deseta knjiga Cankarjeva, izšla v tem založništvu. Ta dogodek brez primere doslej v slovenskem knjigotrštvu, sta proslavila pisatelja in založnika kot jubilej. Cankar je zbral v tej knjigi svoje najboljše satirično-polemične spise, dodal nekaj novel in literarno povest „Poslednji dnevi Štefana Poljanca“ ter napisal znamenit predgovor, nekako svojo umetniško avtobiografijo. Založnik pa je oskrbel knjigo sijajno umetniško opremo, kakršni pač še ni izšla nobena slovenska leposlovna knjiga. Potret Ivana Cankarja — karikatura — risbo na naslovnem listu in druge okraske je narisal znani karikaturist Hinko Smrekar.

Ta knjiga je brez dvoma fenomenalen pojav v slovenski književnosti.

443—4
Cena: broširano K 4—, elegantno vezano K 550, po pošti 30 vin. več.

V L. Schwentnerjevi založbi je izšlo nastopnih devet Cankarjevih knjig:

VINJETA. Vel. 8°. Str. 328. 1899. Cena broš. K 360, eleg. vezano K 460, po pošti 20 vin. več.	EROTIKA. Nova izdaja. 8°. Str. 104. 1902. Broš. K 2—, eleg. vez. K 320, po pošti 10 vin. več.
JAKOB RUDA. Drama. 8°. Str. 104. 1900. Broš. K 120, po pošti K 130.	HIŠA MARIJE POMOČNICE. 8°. Str. 160. 1904. Broš. K 2—, eleg. vez. K 350, po pošti 20 vin. več.
ZA NARODOV BLAGOR. Komedija. 8°. Str. 132. 1901. Broš. K 2—, eleg. vez. K 3—, po pošti 20 vin. več.	GOSPA JUDIT. Vel. 8°. Str. 134. 1904. Broš. K 2—, eleg. vez. K 320, po pošti 20 vin. več.
KNJIGA ZA LAHKOMISELNE LJUDI. Vel. 8°. Str. 192. 1901. Broš. K 250, eleg. vez. K 350, po pošti 20 vin. več.	NINA. 8°. Str. 152. 1906. Broš. K 2—, eleg. vez. K 350, po pošti 20 vin. več.
KRALJ NA BETAJNOVI. Drama. 8°. Str. 88. 1902. Broš. K 2—, po pošti K 210.	

Za Božič!

Velika izbira daril za Božič
kakor tudi raznih predmetov za okrašenje božičnih drevesc lastnega in tovarniškega izdelka.

Nadalje se priporočam slav. p. n. občinstvu za naročila raznih najfinejših tort in vsakovrstnega okusnega peciva. — V zalogi imam različnih desertnih in čokoladnih bonbonov ter potrestam tudi s finimi desertni mi vini in raznimi likerji.

Fin turinski pelinkovec.
Vsak dan sveže medene, orehove in rosinove potlice, šarkelj, pince in drugo pecivo, v pekarni pa fin domač ržen kruh.

Slaščičarna, kavarna in pekarija
Jak. Zalaznik
Stari trg št. 21. 4276—6
Mestni trg št. 6. Sv. Petra c. 26.

Za novo leto!

Za Božič!

Ohranitev zdravega ŽELODCA

tiči največ v obilnosti, pospejevanju in v uravnavi prebavilja ter odstranitvi nadležnega naprtja. Prezkušeno, iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih soli skrbno pripravljeno, tak zdravilno in prebavljivo pospejevanje in lahko odvajanje domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane napetosti nezmernosti, slabe dte, prebavila in zornega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerno tvorbo kislin ter krče je dr. Kosa bolšam za želodec iz lekarn B. FRAGNERJA v PRAGI.

SVARILLO!
Vsi deli embalaže imajo postavno dopolnovano varstveno znamko

Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNERJA v Pragi,
c. in kr. dvornez. dobavitelja
„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ulice 203.
Po pošti razpošilja se vsak dan.
Cela steklenica 2 K, pol steklenica 1 K.
Proti vpošiljavi K 150 se pošlje mala steklenica in za K 280 velika steklenica, za K 470 2 veliki steklenici, za K 8—4 velike steklenice, za K 22—14 velikih steklenic poštine prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije poštine prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.
V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnjih:
G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mar-a detschlager, J. Mayr. 3352 8

Božična in novoletna darila!

Nanovo založena trgovina!
! Blago najnovejše vrste!

Razpošiljanje blaga na vse kraje sv. ta. Najcenejša, največja in kš-portna tridka.

H. SUTTNER
urar in trgovec z zlatino in srebrnino
v Ljubljani
na Mestnem trgu naspr. rotovžu

Cene brez konkurence!
Mali dobček, velik promet!

Izborna zaloga najfinejših precizij-kih švicarskih ur, slovečo znamke kakor Glashütte, Schaffhausen, Omega, Intakt, Schild, Bilodes, Urania, Zenit, Roskopf.

Velika izbira: vse najnovejše vrste prstanov, uhanov, verižic, zapestnic itd., tudi briljantni kamni po najnižjih cenah. Razno blago iz kina srebra.

Srebrna cil. rem. ura fl. 3-90
bol. ša v kamnih tek. fl. 5-75
prav fina . . . fl. 8-50
14 kar. zlata . . . fl. 25—
prav fina in močna fl. 45—

14 kar. zlata ura z dvojnatim pokrovom . . . fl. 19-50
prav močna . . . fl. 25—

14 kar. zlata ura . . . fl. 12—
prav močna . . . fl. 16—
srebrna . . . fl. 4-75

Srebrna cil. rem. ura z dvoj. pokrovom . fl. 6-50
enaka Anker . . . fl. 7-50
iz tula srebra . . . fl. 9-75
14 kar. zlata . . . fl. 39—
prav močna in fina fl. 55—
in naprej.

Razpošiljanje ur, zlatnine in srebrnine na vske kraje sveta!
Cenik zastoj in pošt. prosto.

3770—11